

SUPLIMENT

Nr. 747 — 20 MAI 1941

UN OGNAS EVADAT
DEVINE EDITOR

Citiți în pagina 3

ARIPI FRANTE...

Un emoționant reportaj de război, în pagina 3

IN CIUDA PROGRESULUI TECHNIC, pescarii de pe coastele Atlanticului întrebunțează bivoli și nu macarale, pentru tragerea la țărm a corăbiilor lor, avariate sau eșuate. Clișeul nostru reprezintă o atare scenă: 30 de bivoli trăgând din răsputeri un vas de pescuit naufragiat. Simplitatea mișcărilor, pitorescul locului și al îmbrăcăminteii pescarilor, dau întregii scene o savoare inedită, menită să ne descrețească ochiul, într-o vreme când abundă imaginea avionului, a tunului sau a torpilei...

PATRU

PAGINI

CUM A FOST JEFUIT
ȘEFUL DETECTIVILOR ENGLEZI

(Amănunte în pagina 10)

DE HUMOR

1

CUVANTUL UNEI MAME

Ziarele au publicat, deunăzi, cuvântul unei mame, d-na Maria I., care cerea Ministerului Educației Naționale, ca să oprească pe școlari și școlărițe de a-și pierde vremea „pe la velodrom, stranduri și câte alte locuri asemenea, unde băieții fumează, iar fetele flirtează, lipsesc de la școli, vin târziu acasă și apoi spun tot felul de neadevăruri”.

Semnătura mărturisește apoi că e văduvă cu 4 copii, fete și băieți. „Văd cu mâhnire, scrie ea, că mai toți copiii, își pierd vremea pe la aceste locuri, își dau întâlniri și nu mai vorbesc de altceva decât de sporturi, matchuri, curse și velodrom. Din pensia mea modestă îmi întrețin copiii în școli, dar merg foarte greu la școală, căci gândul le este numai la aceste sporturi și la cinematografele cu filme pe care nu ar trebui să le vadă”.

Rândurile acestei mame văduve sunt rupte, desigur, din adâncul inimii. Poartă grijă de copii, dar vede cum ispitele de afară îi momesc de la treburile lor. De aici plângerea către cei mari.

Nici vorbă că atâtea alte mame eugetă la fel. Nici una nu poate privi cu ochi buni cum li se fură copiii din mână. Plângerea acestei mame nu trebuie trecută cu vederea, pentru că ea destăinuiește relele cari rod temelia tineretului: e de datoria Statului ca să nu lase să se lătească în voie. Cu toate că unii spun că sportul se întovărășește bine cu școala, rândurile de mai sus arată însă că școlarii sunt abătuți de la treburile lor. Adevărul este că sportul covârșește cartea și o înfătură din grijile școlarului. Așa trebuie să fie? Dimpotrivă.

Dacă autoritatea de Stat a permis publicarea plângerei de mai sus, însemnează că s'a slesit de gravitatea ei. Așteptăm acum să vedem roadele acestei sesizări și care trebuie să fie pe cât mai grabnică și mai radicală.

Arhim. SCRIBAN

Un cap de pește tăiat, menținut viu

În ultimul timp s'au făcut lucrări foarte interesante în domeniul biologiei.

Trebuie relevate mai ales cercetările profesorului C. M. Bykow care a reușit să păstreze viu un cap de pește tăiat ca și cum s'ar fi aflat la locul său natural și ca și cum animalul ar fi fost întreg și în elementul său.

Bykow a făcut în fața unora din colegii săi demonstrația miracolului realizat de el. Iată ce au văzut aceștia: pe o placă de plută era fixat un cap de pește cu agrafe de oțel așezate lateral. Gura se deschidea și se închidea exact ca și cum ar fi aspirat apă și părea că nu suferă de loc din cauza schimbării de mediu care survenise. Ochi se mișcau, iar animalul sau mai bine zis partea din animal fixată pe această placă de plută făcea impresia că se simte foarte bine.

Cum fusese posibil să ducă la bun sfârșit o lucrare atât de delicată?

Capul fusese tăiat cu un cuțit circular care se învârtă cu o viteză extrem de mare. Decapitarea fusese executată atât de repede și capul fusese așezat pe plută imediat, așa încât se poate spune că el nu observase nimic.

Câteva imbinări cu pluta au fost pregătite dinainte și au durat câteva secunde doar. Un aparat automat aducea creierului apă sărată încălzită cu oxigen. Capul nu a murit decât după ce s'a întrerupt alimentarea cu oxigen.

Cineva s'ar putea întreba la ce servesc aceste experiențe atât de bizare? Răspunsul este ușor de găsit. Din moment ce e posibil să se păstreze în viață o parte din corp sau un organ detașat, tot așa va fi posibil ca ele să se transplanteze și să se scoată pentru puțin timp ca să fie supuse unor „reparațiuni fundamentale”.

FLUVIUL GALBEN - MAI PERICULOS DECÂT RĂZBOIUL CHINO - JAPONEZ

Dacă întrebi pe un chinez bine informat care e după el cea mai mare primejdie pentru China, vei rămâne mirat când vei auzi că nu va numi nici Japonia, nici Rusia, nici altă putere occidentală, nici vreo epidemie, ci fluviul Galben. Nu de ieri datează pericolul pe care acest imens fluviu îl reprezintă pentru o țară supra populată, deoarece de multe secole, el e numit „grija Chinei” și își merită și astăzi această denumire, cu toate lucrările neîntrerupte de dragare, de construire a canalelor și digurilor, destinate să liniștească apele. Acum de curând a mai făcut o ispravă, inundând porțiunea dintre armatele Japoneze și Chineze și distrugând mai multe vieți și bunuri decât o luptă dintre doi adversari.

Fluviul Galben, sau în limba chineză Hoang-Ho, are o lungime de 4.500 kilometri, fiind al doilea fluviu important al Chinei. Isvorăște din munții Kuenlun, parcurge o parte a Tibetului, apoi intră în China, unde trece prin provincia Kansu și se varsă în golful Petșili.

El are aspectul unui torent fiindcă o mare parte din cursul său se găsește în munții și din cauza apelor ploilor și a topirii zăpezilor, ajungând în câmpie, se revărsă înecând întinderi mari de terenuri cultivate. În afară de asta își schimbă în fiecare secol marea, provocând inundații îngrozitoare. Ultimul dezastru a fost în 1852, când i s'a schim-

Doamnele vor purta rochi de sticlă și pantofi de meta

Sticla, care până mai acum cătăva vreme era simbolul fragilității, astăzi a devenit — ce ciudată soartă! —, datorită nevoei de a înlocui metalele, simbolul trăinicieii.

Până în prezent am putut vedea confecționate din sticlă: mobile, ziduri, articole de bucătărie, dar nimeni nu-și închipuia că se pot face din această materie articole a căror însușire este suplețea. De curând au fost puse în comerț, în întreaga Italie, haine și rochii confecționate din fibre de sticlă care sunt foarte solide și nu prind nici un fel de pată.

În același timp, datorită progreselor făcute în domeniul aliajelor ușoare, a fost lansată în Peninsula incălțăminte de metal care are însușirea de a fi comodă (sic), elegantă și mai cu seamă trăinică.

Fabricanții de incălțăminte s'au oprit după prima producție de ghete metalice la aliajul „Zama”, obținut de un inginer italian după grele și trudnice cercetări. Acest aliaj are însușirea de a fi foarte ușor, flexibil și rezistent și mai cu seamă frumos la înfățișare.

Cât de repede poate alerga omul?

Participantii la concursul Marathon aleargă 1 m. pe secundă, cei ai alergărilor pe distanța de 1500 m., 3 m., de 800 m., 5 m., iar de 100 m., 9 m. Iar noi, alergând după tramvai, ajungem la o viteză de 8 până la 7 m., pe secundă.

Concertul paianjenilor

Assamul este o țară a cărei faună este puțin cunoscută. Ea oferă mereu senzații și surprize nebanuite. De puțin timp s'a descoperit o specie de paianjeni, care se deosebesc de ceilalți, prin aceea că știu să facă muzică.

Zgomotul produs de acești paianjeni nu constă din sunete pure, dar e totuși destul de melodios și seamănă cu zgomotul pe care-l face un cutit când îl treci pe dinții unui pieptene. O orchestră de o sută de de paianjeni muzicanți, executându-și arta, face un zgomot asurzitor. Ceea ce mai trebuie remarcat: organizarea perfectă a unui astfel de concert, care nu este accidental, cum ar fi cântecul greierilor într-o seară de vară. Executanții se împart în diferite coruri care își dau replica, dintr'un tufș în altul, cu modulații ușor de recunoscut și cu note mai ascuțite în caz de pericol.

POȘTA PE FRONT

A scrie acasă este o datorie sfântă

bat porecla din „grija Chinei” în „cea mai mare nenorocire a Chinei din toate timpurile”.

Horang-Ho sau fluviul Galben își merită numele, deoarece apele sale sunt îngroșate cu un măr fin pe care îl transportă din munți și de pe platouri până în mare, după ce au depus enorme cantități pe câmpie, unde cursul său se încetinește. Însă își sapă o mearcă, apele sale din cauza mărului își ridică fundul, așa că trebuie construite diguri chiar în timp normal.

Când vin apele mari, pericolul este imens. Ici și colo digurile se rup, întinderi vaste sunt inundate și pustiite. Locuitorii sunt obligați să fugă, lăsând în urma lor tot ceea ce posedă.

În anii marilor catastrofe, dezastrul este incalculabil și mizeria nemăpomenită. Deoarece cu ocazia ostilităților digurile au fost neglijate, așa că dacă fluviul s'ar revărsa 12 milioane ar fi în pericol. Căci aproape toată câmpia se găsește de pe acum sub nivelul fluviului.

CAMPIONUL MINCINOȘILOR

La clubul mincinoșilor din Indiana, cu toate evenimentele tragice care se desfășoară acum, s'a ținut concursul anual al mincinoșilor. Premiul I l-a luat Allen Bennett, un mincinos de 69 ani, cu următoarea povestire de vânătoare:

„Mă rătăcisem prin marile păduri din Far-West. Nu mai aveam mâncare și imi mai rămăsese numai două gloanțe.

Cum mergeam încet, am descoperit într'un copac o curcă sălbatică și dedesuptul ei o câprioară. Am tras cele două gloanțe aproape în același timp. Primul a nimerit pasărea și

trecând prin ea a lovit un vultur care ținea în ghiare un păstrăv. Al doilea glonte a omorât câprioara. Alergând să le adun am călcat pe un iepure și i-am strivit capul. Apoi m'am lovit de un cuib de prepelițe pe care le-am înăbușit. Am strâns prepelițele, iepurele, păstrăvul și vulturul și m'am întors spre câprioară. Atunci am observat că glonteale rupseseră coaja unui copac, scotând la iveală un rol de albnie sălbatică. Acestea mi-au dat miere pentru mai multe săptămâni și ceară pentru un mare număr de lumânări.

ARIPRI FRANTE...

UN OCNAȘ EVADEAZĂ ȘI DEVINE EDITOR...

Înainte războiului mondial, Robert Elliot Burnes era un contabil modest la o casă comercială din New-York. În 1917 s'a angajat ca voluntar, s'a luptat ca un erou și a primit mai multe distincțiuni.

După terminarea războiului, Burnes se reîntoarce în Statele-Unite. Locul lui era ocupat. Începu să lucreze pe ici pe colo, fără să găsească un serviciu fix. Deveni șomer și în cele din urmă o luă spre Sud, cerând de pomană. Criza economică era în plin și acei pe cari războiul i-a îmbogățit, uitau să-și plătească datoria fostului luptător. Burnes întâlni doi prieteni, tot atât de amărâți ca și el și acest trio decise să dea o lovitură, pentru a-și salva finanțele. Sparseră o prăvălie. Prada a fost slabă: 6 dolari. În scurt timp fură prinși și Burnes primi 10 ani de muncă silnică.

Lucrând la o carieră, ocnașul reuși într-o zi să evadeze cu ajutorul unui negru. Avu numeroase aventuri și sfârși prin a se pune în siguranță. Făcu cunoștință cu o Spaniolă, Emilia Pachoco, cu 16 ani mai mare decât el. Avu slăbiciunea ca să-i destăinuiească tot trecutul lui și ea îl fortă s'o ia de nevastă, sub amenințarea denunțului.

Din acest moment, norocul începu să-i suradă. Burnes fondă o revistă, „Chicago-Magazin”, care avu succes și care-i aducea un venit de 20.000 de dolari pe an. Încă odată, îi ieși o femeie în cale. Făcu cunoștință unei tinere studente și se amorează de ea. Nevasta lui află și înnebunită de furie și gelozie, îl denunță. Burnes intră din nou în puscărie.

Dar nu pentru mult timp. În luna Septembrie 1930, Burnes evadă din nou și fugi în New-Jersey, unde deschise un magazin de jucării, care începu să meargă foarte bine.

Dar nu se mulțumea numai cu bani, voia deasemeni glorie și onoruri. Se puse deci, să scrie cartea „Sunt un ocnaș evadat”, care avu un succes nebun și din care s'a tras și un film. Burnes ținu și conferințe și povesti lucruri, care-ți făceau părul-măciucă, despre viața lui din închisoare, de altfel destul de scurtă.

Acest fel de reclamă nu mulțumea statul Georgia, unde Burnes trebuia să-și termine osânda. Georgia ceru extrădarea lui, iar New Jersey refuză.

EROI AI DATO- RIEI ȘI AI DRAGOSTEI DE PATRIE ȘI APROAPELE

Un reportaj de pe front e tot ceea ce poate fi mai demn de interesul și încordarea atenției cititorului contemporan. Faptele de arme surprinse în intimitatea lor, încălzite de emoția privitorului; acțiunile primejdioase, biciuite de respirația lacomă a morții, — toate lăltă sunt menite să evoace, să reconstituie o viață pe care mintea noastră cu greu ar reconstitui-o din comunicatele înaltelor comandanamente.

Și mai presus de toate merită a fi relevat sacrificiul supraomnesc, pe care-l naște iubirea de patrie.

Redăm, în cele ce urmează, un astfel de reportaj al unui corespondent de războiu pe frontul mediteranean. Eroi povestirii lui au aripi și de multe ori se prăbuesc în torrente de foc spre abis, ducând odată cu ei și nădejdea unei lumi mai bune:

„Aeroportul din V..., protejat de cea mai mare bază navală, este cuibul unui grup de „Șoimi” ai aviației de vânătoare italiene, comandat de Lt. Col. Pratelli.

Uscătiv la trup și la față, mai degrabă negricios de cât bronzat, Lt. Col. Pratelli are o fire puțin aspră și este foarte rezervat mai ales față de străini. Nu este lucru ușor să-l întrebi despre activitatea sa și despre aceea a escadrilei sale.

— „Nu avem nevoie de poezi sau de trubaduri” — a răspuns odată unui ziarist. Noi ne facem aici datoria și atât.

În realitate, lui Pratelli îi este totdeauna teamă că face prea puțin. Într-un timp, a fost vorba de deplasarea unui grup într-un sector în aparență mai activ. Sorții au căzut pe alt grup și atunci Pratelli nemulțumit, se văita: „Dar, bine,

fraților, nu mai folosesc la nimic? Trebuie să-mi pierd timpul trândăvind aici?”

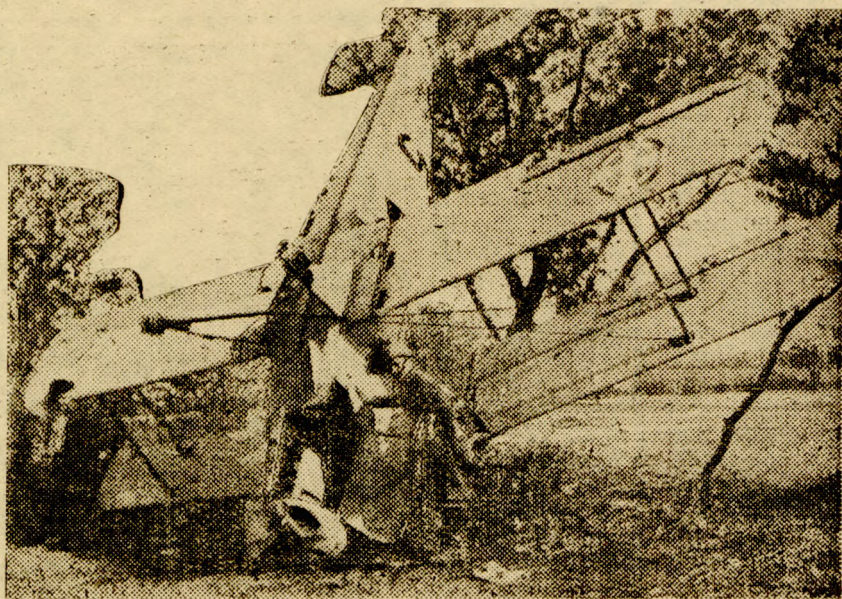
Pentru el, a trândăvi însemna a îndeplini într-o săptămână numai trei sau patru zboruri de escortă, vreo șase atacuri cu mitraliera, două sau trei lupte cu avioanele de vânătoare dușmane și a înfrunța în câteva rânduri acțiunile de bombardament inamice, cu rezultatele maxime.

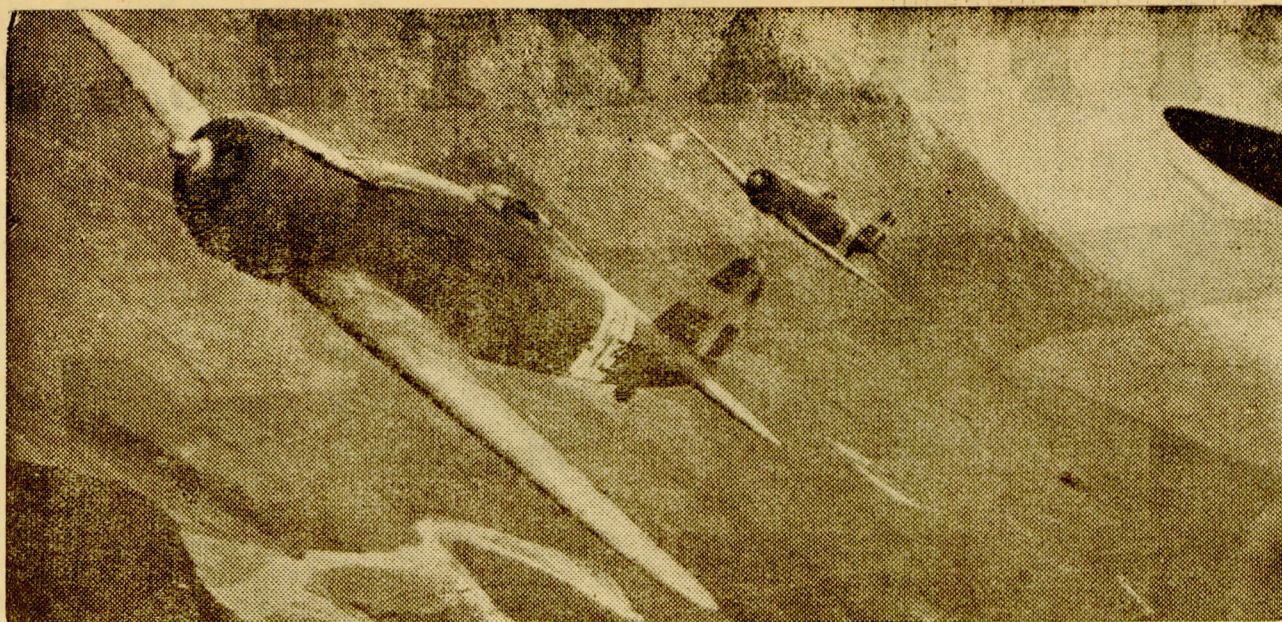
Anna, o cățea de rasă ciobănească, superbă, este mascota grupului. A fost transportată aci cu avionul

dintr'un aeroport din Italia de Nord și la primul bombardament inamic, îngrozită a luat-o la fugă nebunește. Toată ziua a rătăcit. Seara, pe la cinci, a revenit sfârșită de oboseală.

Grupul lui Pratelli a avut trei elemente strălucite: Magaldi, Gatti și Graffer, trei comandanți de escadrilă, trei „Medalii de Aur”, trei nume care însuflețesc toate discuțiile îndată ce te apropii să stai de vorbă cu cineva și revin nechemate ca trei nume scumpe tuturor, ca

(Continuare în pag. 4)

(Urmare din pag. 3)

trei pilde de îndrăzneală și de vitejie unică.

Magaldi s'a născut la Brindisi. Era un bărbat brunet, cu ochii mici ca două mărgelă, cu mustăcioară stidătoare și un surâs vioi care lăsa să se vadă două rânduri de dinți de o albeață scilpitoare. Mic de statură era un pachet de mușchi și nervi. Avea toate caracteristicile oamenilor locului său de obârșie: temperament viu și activ, inteligență rodnică și mare spirit de inițiativă. Prefăcuse escadrila sa într'un bloc compact și nedespărțit pe care îl atrăgea după sine oridecâte ori își lua zborul. Câte aparate inamice urmărite, mitraliate sau doborâte n'a înscris Magaldi în palmaresul său! Foștii lui camarazi evaluează victimele sale la 36.

Unul din ei ne povestește cum într-o zi, în cursul unei incursiuni a trei avioane „Bristol-Blenheim” asupra aeroportului, în timp ce bombe explodau la câțiva pași de avioanele înșiruite pe câmp, Magaldi, cu o seninătate rară, în timp ce deplasarea aerului produsă de explozia unui obuz era gata să-i răstoarne avionul, și-a luat zborul. La mai puțin de o mie de metri înălțime a ajuns din urmă primul „Blenheim” care, sub tirul precis al mitralierei sale, cădea în flăcări; la cota de o mie de metri a ajuns și pe cel de al doilea și în timp ce acesta se prăbușea în vrillă Magaldi porni după cel de al treilea, al cărui pilot făcea eforturi disperate ca să evite mitraliera sigură a asului italian.

La câteva zile după această strălucită acțiune a avut loc ultima luptă.

Magaldi a decolat întovărașit de alte trei aparate pentru a face un zbor de inspecție. Își terminase misiunea și în timp ce se reîntorcea la bază, nouă aparate de tipul „Gloster” și-au făcut apariția în dreapta lui. Lupta fiind cu totul inegală ar fi putut să aterizeze cu conștiința împăcată, el însă a primit duelul. Raportul era de unul contra trei. A fost o întrecere vijelioasă și temerară, cum rar se întâmplă. Numărul, însă, a avut ultimul cuvânt. Unul dintre aviatorii italieni, sergentul Negri, a fost rănit, altul a fost nevoit să aterizeze, iar Magaldi a rămas să lupte mai departe.

Dar după ce a răpus trei avioane inamice, a fost și el doborât.

Cel de-al doilea „Șoim”, Gatti, a luat parte la o seamă de lupte și de atacuri cu mitraliera, îndreptate asupra coloanelor inamice; a pierit în cursul unui atac împotriva pozițiilor inamice.

Își luase zborul împreună cu es-

cadrila sa, pentru a nimici niște cuiburi periculoase de mitraliere antiaeriene. La dreapta lor se întindea un sătuleț, la stânga o pădurice și în dosul acesteia coasta. Mitralierele inamice au început să tragă în el din spate.

Gatti, îndârjit, luă înălțime și trecu a doua oară peste obiectivul pe care avea misiunea să-l distrugă. Dar văzând că nu va putea să-l răpună decât jertfindu-se, se asvârli în picaj asupra cuibului de mitraliere, amestecându-se laolaltă, într'un uriaș rug aprins, ce-și urca la cer flăcările năvalnice.

Al treilea „Șoim”, Graffer, iubea marea și era unul dintre cei mai

buni alpiști. Anii petrecuți pe munte îl apropiaseră foarte mult de natură. Nu arăta un sentimentalism fărmic, era blând, vorbea întotdeauna despre lucruri simple și își exterioriza gândurile cu gesturi rezezi și scurte. Privirea sa era impresionantă: era privirea celui care este obișnuit să înfrunte marile înălțimi, munții, albastrul cerului și care se avântă în luptă pe viață și pe moarte. Oamenii săi îl urmau oriunde cu plăcere, atrași de surâsul lui, care îi îmbărbăta și avea puterea să-i țină trei atunci când erau gata să cadă sfârșiți de oboseală, cu șalele frante și ochii arși din pricina multelor ore de zbor. Ca pilot era înzestrat cu un al șaselea simț: acel al orientării, iar ca luptător era însuflețit de un mare spirit de jertfă.

Episodul dela Turin, când s'a aruncat cu propriul aparat asupra unui avion inamic, este viu în mintea tuturor. În Albania, într-o zi a atacat singur o formație de două avioane P. Z. L., pe care le-a doborât; puțin timp după aceea, întâlnind alte două aparate de același tip, a izbutit să mai doboare unul.

În ultima luptă a lui, Graffer s'a aruncat vijelios împotriva unei formații întregi de „Gloster”.

La început apăruseră trei, apoi cinci, apoi alte grupuri de câte cinci.

Camarazii priveau de jos desfășurarea luptei. Graffer izbuti să doboare pe rând patru avioane și în timp ce fugărea pe al cincilea, aparatul său este lovit.

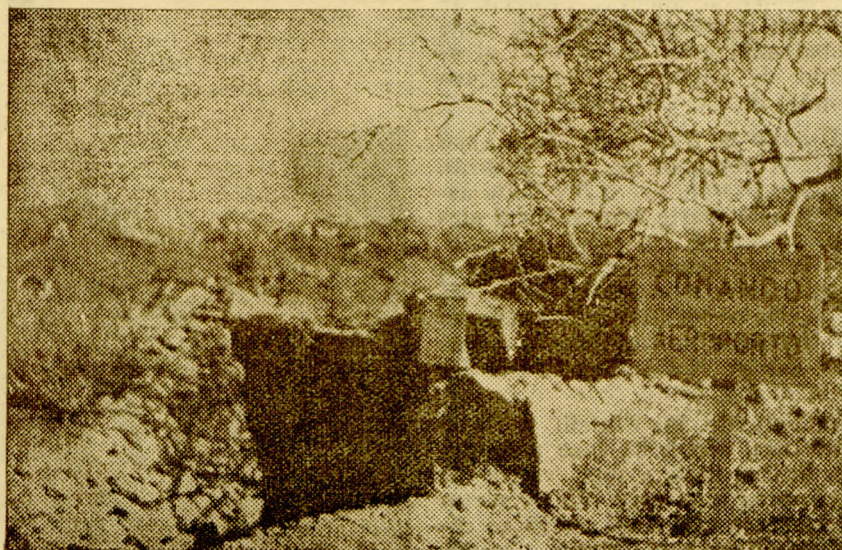
Ca o panteră rănită, Graffer se aruncă asupra adversarului care, după ce-l ținteste, se prăbușește cu el în flăcări într-o dârză îmbrățișare a morții.

CĂRȚI NOUI

În „Casa de pe dună”, tânărul scriitor belgian Maxence Vander Meersch, laureantul premiului Goncourt în 1936, ne povestește o dramă a contrabandei în împrejurimile Dunkerqueului, ca și viața, așa de puțin cunoscută, a acelor cari noaptea trec prin fraudă mărfuri din Belgia în Franța.

Dar din ceace ar fi putut fi o banalitate, cum se întâmplă adeseori cu o asemenea materie, romancierul belgian a făcut un studiu viguros al unui mediu atât de deosebit și o operă de artist.

Autorul a știut să aștearnă în paginile acestui roman, în care totu-i puternic: subiectul, personagiile, stilul, o poezie foarte naturală în zugrăvirea vieții acestor oameni ai contrabandei și să străpungă puțin cerul mohorât și plumburiu cu o pată de azur care nimbeară pe o fermecătoare figură de fată, Pascoline, ce provoacă, fără voia ei, toată drama cărții: moartea lui Sylvain.

„Cabinetul” comandantului aeroportului

Temperaturi extreme

Corpul omenesc poate să suporte temperaturile cele mai extreme.

Astfel, un sculptor american foarte cunoscut a intrat de curând cu câțiva prieteni înăuntrul unui cup-tor de porțelan, unde a rămas două minute. Termometrul arăta 176 grade. Când au eșit de acolo, sculptorul și invitații lui aveau părul, genele și sprincenile complet arse.

Locotenentul Schwalka din Tacoma, în ultima sa expediție la polul Nord a suportat o temperatură de minus patruzeci grade și, după unii savanți, corpul omenesc poate suporta câțiva timp, fără să-i facă rău, temperaturi mult mai scăzute.

Restaurantele vegetariene

Numărul restaurantelor vegetariene a crescut la Berlin. Prețurile fiind extrem de mici, o clientelă numeroasă le vizitează continuu.

Ceeace isbește mai întâi pe nouii veniți, este lipsa cuțitelor și a furcu-lișelor. Tot ceea ce se servește aici trebuie sorbit cu lingura: orezul, supa de ovăz, ciupercile, etc.

Sticlele se văd foarte rar pe masă, deoarece clienții obișnuiesc să bea din când în când numai câte o ceașcă de lapte.

Izvorul Nigerului

După raportul Comisarului englez pentru delimitarea frontierei dintre Sierra Leone și Guineea franceză, izvorul Nigerului este o suviță de apă care își sursă dintr-o stâncă, aflată în fundul unei râpe adânci. Acolo, un ofițer francez, căpitanul Bonel, a lăsat o inscripție prin care indică data când l-a vizitat.

Indigenii sunt atât de superstițioși, încât niciodată nu vizitează acest loc, deoarece îl consideră locuința demonilor.

Orice exemplar din colecția

ROMANELE CAPTIVANTE

care publică în fiecare lună câte un roman istoric, pasional sau de aventuri, este o adevărată comoară pentru cititorul îndrăgostit de frumos.

PREȚUL 15 LEI

STĂVILARUL

Lipsea o scândură. Dedesuptul ei se vedea un fel de noroi lichid și vâscos.

— E putrezită, spuse Moș Raucourt. Intr-o bună zi, o să se rupă sub mine și o să fac o baie bună.

Vorbea de stăvilarul cel vechi, care unea cheiul de micul far, care acum era scos din uz. Unic gardian al acestui mic far, ridicase, timp de cincisprezece ani, odată cu apusul soarelui lanterna în vârful farului. Obişnuința devenise la el atât de tiranică, încât se ducea în fiecare seară la capătul stăvilarului, făcea de cinci sau șase ori ocolul farului, se odihnea câteva clipe și se pierdea pe urmă în întineric.

— Dece nu mai arde farul, îl întrebai eu.

— Vapoarele trec departe de coastă, din pricina bancurilor și de când a murit Jean Fréville nu mai există nici un pescar la Hourdel.

Moș Raucourt avea sprâncenele stufoase, nasul roșu din cauza băuturii și vocea răgușită. Imbrățișă cu mâna imensitatea neagră a mării.

— Ciudată țară! Totul putrezeste din pricina umezeli și a ceții. Se spune, că râul Somme aduce toată ceața asta la noi. Mă întreb de multe ori dacă nu cumva pământul este cauza acestei putreziri.

Se lăsa seara. Râul, împins de flux, curgea în sens contrariu. În golf, în lumina oblică ce se lăsa, bancurile de nămol pline cu apă scânteiau. Marea se furișă între ele acoperindu-le, unul câte unul.

— Pe vremuri, la Hourdel erau douăzeci de bărci de pescari. Iată-le!

Scheletele lor se zăreau pe deasupra apei. Unele erau pe grămezi de pietre, de care era plină plaja. Una singură, pe care marea începuse să o scoată la iveală, părea intactă. Dar lemnăria ei căpătase culoarea de iască și era putredă ca și celelalte, ca tot ce era de lemn în acest mic port părăsit.

— Este barca lui Jean Fréville, îmi spuse Moș Raucourt. După moartea lui, n'a avut cine s'o cumpere și mă întreb cum de se mai ține la suprafața apei.

Cu un gest larg, bătrânul îmi arătă golful. Înaintea dantelei de spumă care precedea marea, bărbății și femeile se retrăgeau și se întorceau în sat. Își ridicau în sus picioarele încălțate cu cisme, ca să scape de noroiul lipicios.

— Îi vezi, acum adună scolci. Scormonesc noroiul ca niște viermi. Dar nu se găsește niciunul, care să riște să treacă de aceste bancuri, cu o barcă de pescuit. Nu era decât Jean Fréville, în ultimul timp și e puțin greșeala mea, că a murit.

— Greșeala dumitale, Moș Raucourt?

Fără să răspundă la întrebarea mea decât printr-o mișcare a capului, fostul gardian al farului continuă să facă elogiul dispărutului:

— El, cel puțin, era un marinar, un adevărat marinar. Un bălat îndărătnic și dărz, care ridica un sac de cincizeci de kilograme surzând și care învățase în doi ani toate locurile adânci și curențele periculoase de aici, căci nu era din Hourdel. Era născut într-un sat, anume Eléot, din regiunea Caux. Acolo, se pare, că falezele sunt înalte de o sută de metri, iar marea, la mal, e albă ca laptele. E de necrezut, această diferență dela un loc la altul a malului aceleasi mări.

„A venit să se instaleze aici, după ce s'a însurat cu Odette Guyot“.

— O fată de aici?

— Da. O păcatoasă. O târfă. Avea sânge de cătea chiar de pe vremea când purta coziile pe spate. Am bătut-o de multe ori când am găsit-o ascunsă cu golanii în găurile dunelor. Intr-o bună dimineață, la vârsta de aproape 19 ani, s'a aflat că fugise: părăsise pe bătrân, casa, totul. Se săturase de Hourdel...

Valurile care deveniseră mai furioase, făceau să scârtăie stăvilarul — un zgomot slab, regulat și iritant ce îmi sgârâia nervii. Totuși marea rămăsese aproape liniștită. Ceața o învăluise în întregime.

— Când a cunoscut-o Jean Fréville, urmă Moș Raucourt, era chelnărită într-o cărciumă din Rouen. El era marinar pe bordul unui vas de pescuit. Intr-o seară a intrat acolo din întâmplare. S'a întors a doua zi și pe urmă în serile următoare. La început stătea într'un colț, fără să spună nimic, dar nu o pierdea din ochi și tresărea când vreun bălat o strângea mai tare. Ea s'a așezat la masa lui... S'a căsătorit imediat cu ea, fără să reflecteze. Numai un marinar poate să facă o astfel de ispravă.

— Era frumoasă?

— Așa, ș'asa. Avea pistrui și părul ciufulit. Dar ar fi prea simplu ca numai fetele frumoase să sucească mințile oamenilor. Aceia aveau ceva. Ce? nu ar putea să vă spună un moșneag ca mine. Poate prin felul de a privi bărbății în ochi, sau prin felul cum își legăna soldurile, parcă ar fi spus: „Al cui e rândul?“. Știa deasemeni să-și arate picioarele. În cărciuma din Rouen, patronul o obliga să se așeze la mesele clienților și când cerea un pahar cu vin care i se oferea, îl aducea o sticlă întreagă.

„Când bătrânul Guyot a aflat că fiica sa se măritase a crezut-o salvată. I-a iertat totul. I-a oferit vasul său lui Jean Fréville, care până acum muncise pentru alții. Iată cum Odetta a revenit la Hourdel, unde jurase că nu se va mai întoarce niciodată.

„Îmi amintesc de ziua când a scoborât din autobuzul dela Saint-

Valéry. Tot satul se adunase. Erau băieți care o strânsese în brațe, câți-va ani mai înainte și fete dispuse să o ocărăască. Cum se aflase de cărciuma din Rouen se așteptau să o vadă cu o rochie decoltată și cu o floare în păr. Din contră, ea a surprins pe toată lumea prin aerul său cinstit și prin felul cum a spus bună ziua. În zilele următoare a făcut vizite în aproape toate casele. E așa de rar să vezi cum o fată care după ce și-a părăsit casa părintească pentru a-și face de cap în oraș, se poartă în felul acesta, încât toată lumea a iertat-o. Femeile nu s'au gândit nici măcar să-și supravegheze bărbății și Jean Fréville era încrezător ca un copil.

„Imediat a început să lucreze. După cum v'am spus era un om tare, unul din acei oameni pe care nimic nu-l descurajează. Cele cinci bărci care mai mergeau încă, au renunțat în curând să mai iasă în larg. Numai el s'a ținut bine. Atunci am eșit la pensie și administrația farurilor a hotărât să nu mă înlocuiască. În canal sunt lumini care permit unui marinar ca Jean să acosteze chiar noaptea lăsând pe chei numai un felinar. El pleca regulat cu doi oameni și un băețandru și când vasul se reintorcea,

Jean se ducea să-și vândă peștele la un negustor, la zece kilometri de aici. Asta însemna că era foarte rar acasă.

„Ceeace sa întâmplat pe urmă o din vina uzinei de ciment.

Privi în spre sat: clădirile uzinei se mai distingeau încă și briza de uscat aducea până la noi zgomotul mașinilor.

— Intr-o Duminică dimineața, re-
lua batranul Raucourt, mă întâl-
nesc pe o stradă din Hourdel cu un
tip înalt care se plimba cu capul
gol. „Cine este?“ am întrebat. „E
noul contra-maestru al uzinei, un
spaniol“. Avea un fel insolent de a
(Continuare în pag. 6)

*Povestea tristă a unei femei,
copleșită de vitregia destiului
și necruțarea inimii omenești.*

merge, lepădându-și uratul și zornăind cu o mână în bucuria banilor. Fetele îl priveau. Te întreb de ce femeile se zăpăcesc întotdeauna în fața unor asemenea indivizi.

„Când l-am văzut pe Spaniol am avut o presimțire. Nu gresam. După vreo patru cinci zile l-am întâlnit cu Odetta Fréville în dune. Pe urmă l-am descoperit într-una din acele găuri de nisip care pe aici sunt numite alcovurile îndrăgostiților. Am făcut ceva care ar fi trebuit să mă coste scump. Am luat o piatră și am aruncat-o în direcția lor. Piatra a căzut în nisip, iar ei n'au întors nici măcar capul.

„Și săptămânile treceau. Odetta nu se mai gândea să se ascundă. Am observat că el se ducea noaptea la ea când Jean era pe mare. Am observat iarăși că nu numai el se bucura de favorurile ei. Sângele de cățea îi revenise în fața frumosului bărbat care era spaniolul. Într-o zi am luat-o deoparte și i-am spus ce știam. Am crezut că are să mă pâlmuiască, dar s'a mulțumit să-mi rădă în nas.

— „Mos Raucourt, spuse ea, mi-ai făcut mizerie când erau copil. Acum sunt femeie și ai face mai bine să nu te ocupi de mine.

— „Și dacă îi spui bărbatului tău?

— „Foarte bine. Dacă vom fi denunțați vom ști de către cine. Alfonso se va însăreina cu restul. Ai auzit vorbindu-se de el?

„Alfonso al ei era rău și artăgos ca un pîrgu. În Hurdul, toată lumea se temea de el, afară de Jean Fréville care nici măcar nu-l cunoștea. Și am tăcut. Nu știi niciodată ce s'a făcut în cazuri ca acestea”.

Bătrânul tăcu. Acum soarele ajungea la orizont. Ceata se ridica din mlaștină și aluneca încet pe pământ ca să se întâlnească cu aceea de pe mare. Din când în când un val mai puternic se izbea de stâlpii felinarului.

Acolo s'a întâmplat, reluă bătrânul. Exact unde sunteți, chiar în locul unde lipsește scândura.

Ochii lui roșii lăcrămau ca și cum era în prada unei emoții puternice.

— Era o seară la fel ca și aceasta. Munca se terminase. Era noapte. Nu bătea nici un fel de vânt.

„Mă dusesem până la far, un obicșu vechi pe care nu l'am putut pierde de când sunt la pensie. Tocmai voiam să mă întorc când mi-am dat seama că aud voci pe stăvilari. Am înțeles imediat cine era acolo. Am ascultat. Nu auzeam ce spuneau numai un fel de murmur și din când în când râsul femeii. Ea gungurea și-mi închipuiam că Spaniolul o mângăie. Încă odată mă păseam în situația de a nu ști ce s'a fac. Dacă ar fi fost alt om, vă jur că m'as fi dus să-i ocărășc. Dar de Spaniol imi era frică.

Aceasta a rănit cam un sfert de oră. Nu mă hotărâam să trec prin fața lor. La sfârșit m'am întors spre mare și atunci am văzut o umbră trecând pe lângă capătul răgazului. Într-o clipă am recunoscut o barcă în care era un om care vâslea încet, lăsându-se purtat de curentul mării. M'am gândit imediat la Jean Fréville. Băgați de seamă că nu era nici un sens să fie în barcă la ora aceea, deoarece plecase după masă cu vasul și echipajul său. Asta nu are importanță: m'am gândit numai la el. Doamnă, sunt un bătrân imbecil. Trebuia să strig după barcă, să fac zgomot, să dau de știre celor doi ca să aibă timpul s'o șteargă. Dar am stat acolo ca un lemn, să privesc umbra care dispărea de-a lungul stăvilariului și să tremur din tot corpul fiindcă în aceeași clipă am auzit un hoț de răs al Odettei, un răs de femeie gădilată. Pe urmă s'a făcut din nou liniște și am început să regret. Mă gândeam că eram din

aceea mi remăntase nimic, dar că trebuia înșelată. Odetta mai întâi de a se întoarce acasă. Jean Fréville, dacă era el, va deveni furios, dacă nu va găsi pe nimeni acolo. Nu e obiceiul pe aici ca femeile să se plimbe după ora cinei.

M'am îndreptat încet spre stăvilari. Nu mă hotărâsem să fac sgomot. Spaniolul era atât de chidat încât mă temeam să-i adresez vreun cuvânt, chiar pentru a-i face un serviciu. Incepeam să disting câteva cuvinte din conversația lor. De două ori Odetta a pronunțat numele lui Jean și a răs. Spaniolul a spus foarte încet câteva cuvinte și ea a răs mai tare. M'am indignat și mă hotărâsem să mă întorc, când în acel moment am auzit un zgomot puțin obișnuit între piloni. Înțelegeți că, toate zgomotele stăvilariului, le cunoșteam. Afară de cazul când marea e infuriată, dar în seara aceea era liniștită. Am înțeles îndată că Jean Fréville ajunsese cu barca sub stăvilari, chiar în dreptul lor și că trebuie să fi auzit tot ceea ce vorbeau de el. Marea ridica încet barca iar capul său trebuia să atingă planșeul.

— Ce s'a întâmplat?

— Ce s'a întâmplat? Deodată am auzit un strigăt puternic, un ade-vărat urlet de fiară sălbatică. Nu am fost singurul. În sat, cu toată distanța și ușile închise au auzit toți și au alergat aici cu felinare. Micul Frouin mi-a spus mai târziu că el crezuse că strigătul venea de la mine.

„Era Spaniolul. El se sbătea. Am auzit sgomotul unei căderi, pe urmă un plescăit și urlete. Am rămas înțepenit pe loc, fără un pic de sânge în vine, atât de mult mă îngrozise strigătul Spaniolului. Când cei din sat au venit cu felinarele, au găsit pe Odetta leșinată și o scândură scoasă, iar de jur împrejurul gaurii, urme de sânge. Spaniolul treceuse pe acolo. Jean Fréville o scose-se cu mâna, trăgând-o atât de puternic, încât omul și scândura au căzut deodată în apă. Dedesuptul stăvilariului se vedea barca răsturnată. A doua zi s'au găsit amândouă cadavrele.

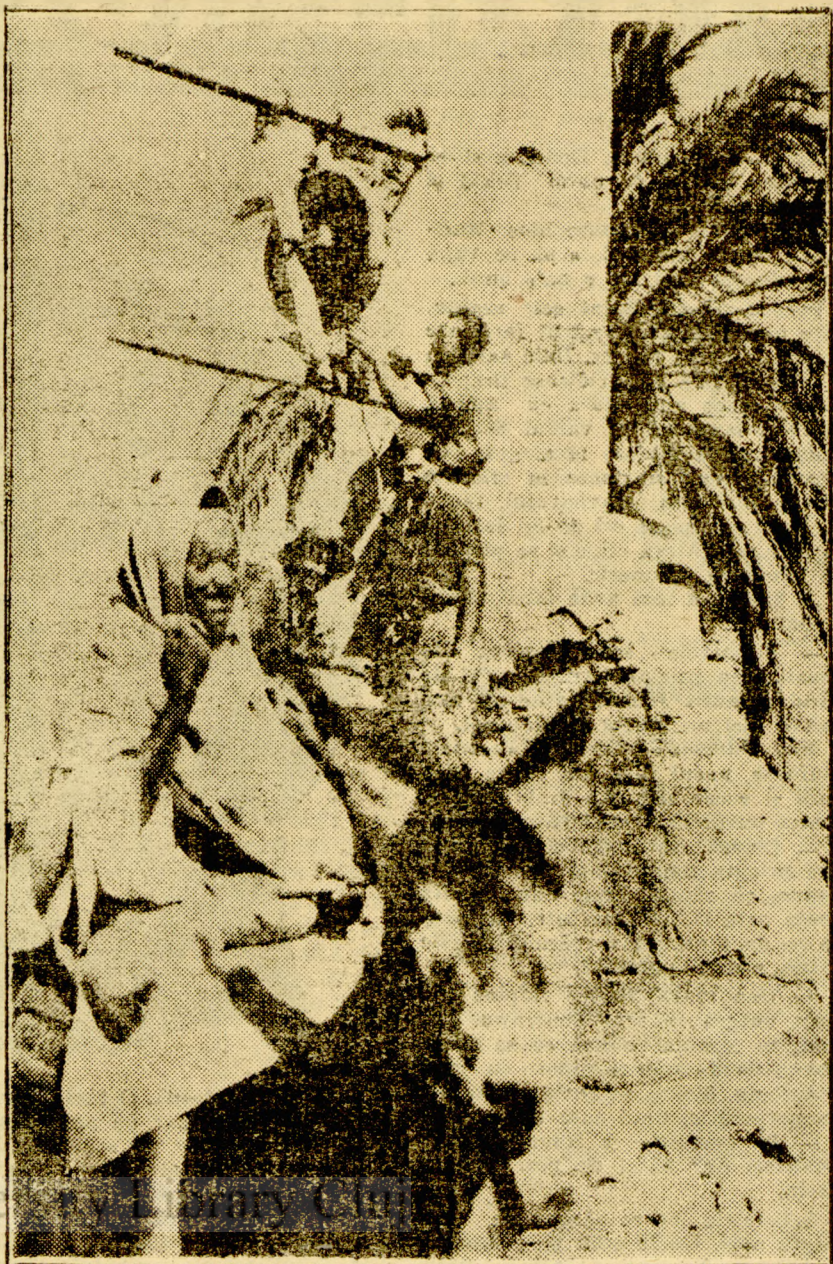
— Și este?...

— Da, doamnă, e aceeași gaură. Planșeul nu a mai fost de atunci înlocuit. La ce bun, fiindcă farul e stins. Eu, mă întreb cum a putut un om să treacă pe acolo. Am și acum cosmaruri, când mă gândesc la frica pe care trebuie să o fi avut Spaniolul când a simțit că...

Sub stăvilari, apa furioasă se agita. Ceata ascundea pe jumătate barca lui Jean Fréville.

— Încă un cuvânt. Ce a devenit soția sa?

— „S'a reîntors la cărciuma ei din Rouen, unde își arată toldeana picioarele. Vă pot da adresa dacă doriți să o vedeți”.

In deșert: La fântână

CURIOSITĂȚI

Un singur om a construit o casă

În orașul Toyonaka din Osaka, în Japonia, un cetățean, anume Hirano, a construit, fără nici un ajutor, în 14 ani, o casă din beton armat cu trei etaje. Această idee i-a venit în 1923, cu ocazia unui mare cutremur de pământ, din cauza căruia și-a pierdut tot avuții. În momentul acela, Hirano s'a decis să-și construiască o casă care să reziste tuturor elementelor distrugătoare ale naturii. Dar de unde să ia banii? Nimeni, nici măcar fa-

milia nu a vrut să-i acorde un împrumut, găsind ideea lui absurdă.

Astfel a început să și construiască casa singur, cu toate că nu era arhitect și nici constructor. A întâmpinat dificultăți multe, dar, datorită energiei și muncii neobosite, a construit, pe pământul cumpărat în 1927, în orașul Toyonaka, o casă, numai în orele sale libere, după serviciu. Au fost necesare 16 tone de ciment, 10 tone de fier etc. Toată casa l-a costat 25.000 yen, pe care i-a câștigat prin munca proprie. Astăzi îi este răsplătită marea osteneală, fiind proprietarul unei case cu trei etaje, construită într-adevăr de un singur om.

Un rechin leneș

Rechinii sunt de mai multe feluri. Unii mai mari, alții mai mici; unii mai hrăpăreți, alții mai puțin. Un lucru este, însă, stabilit: cei mai nesățioși nu sunt acei cari mănâncă oameni.

Obișnuit, rechinii se vânzolese toată ziua prin ape, în căutarea prăzii. Stomacul lor digeră, așa dar, într-una.

Există totuși un rechin, care nu prea iubeste aceste deplasări continue și-și simplifică, pe cât poate, viața.

Când îi e foame se duce în regiunile populate cu pești, și începe să dea cu furie din coadă. Peștii se sperie și se strâng într-un colț. Atunci, rechinul se repede în grămadă și masa sardanelică începe „pe îndelete...”

NUMĂRUL DE AZI

AL ADMIRABILEI REVISTE

DIMINEAȚA COPIILOR

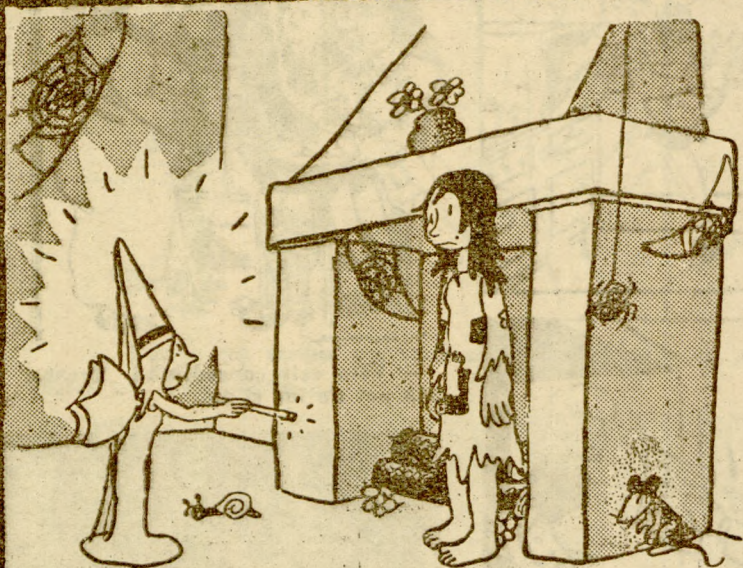
Cuprinde un sumar dintre cele mai bogate precum și numeroase desene amuzate pentru copii și tineret.

O publicație neîntrecută încă în acest gen!

HUMORIȘTII STRAINI

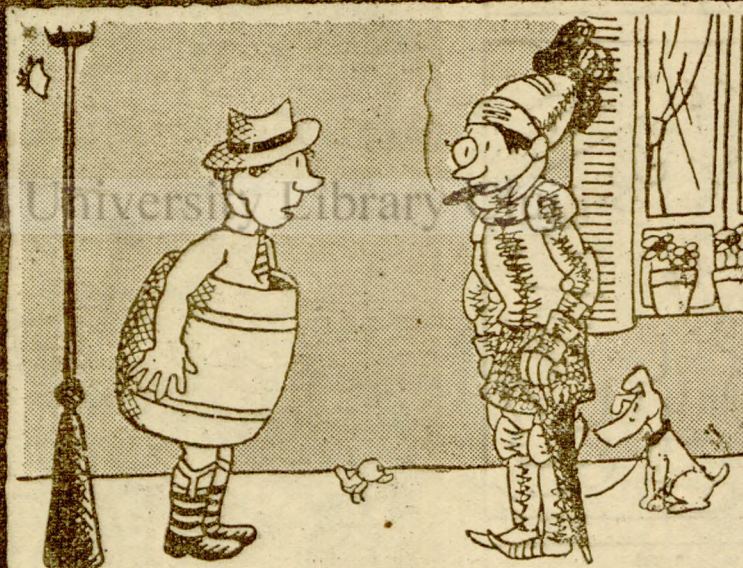
MOLIIILE: — Haideti suratelor s'o roadem... de dorul stofelor!...

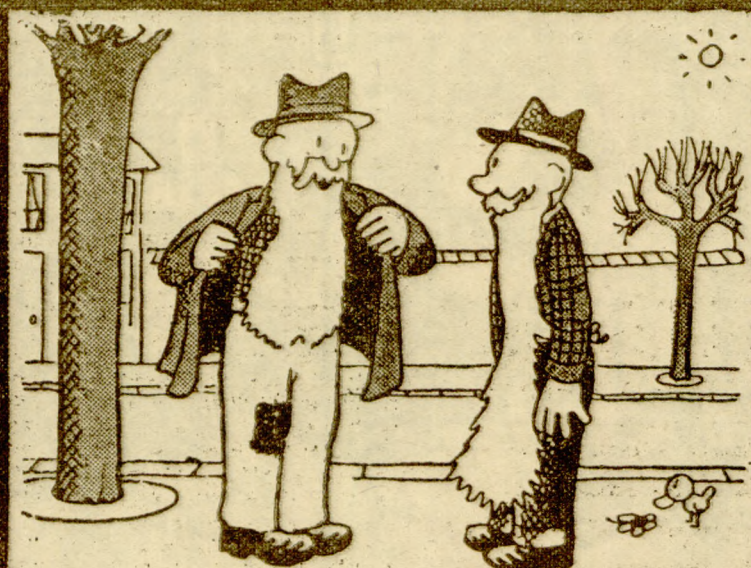
— Nu ți-e rușine, Cenușereaso, atâta lux pe tine?!...

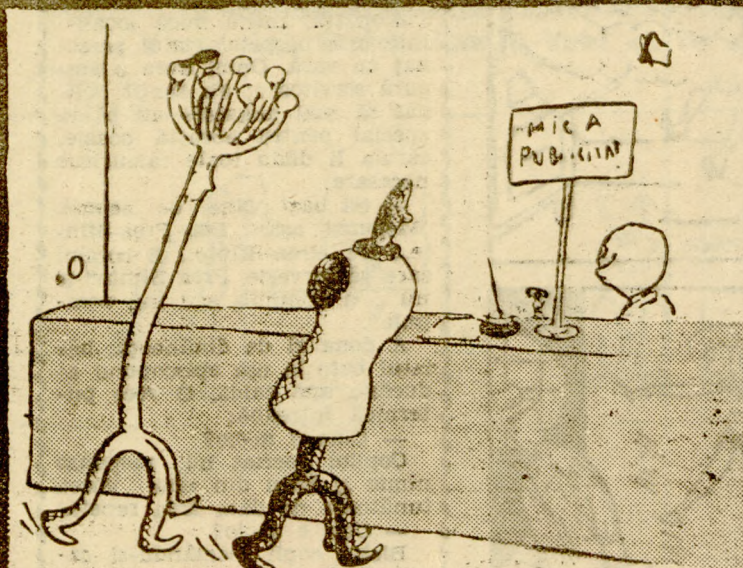
— Eh! dragă, ce purtăm sezonul ăsta?!...

— Purtăm fiecare ce avem, lăsat moștenire...

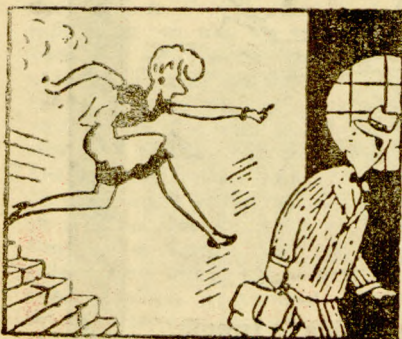
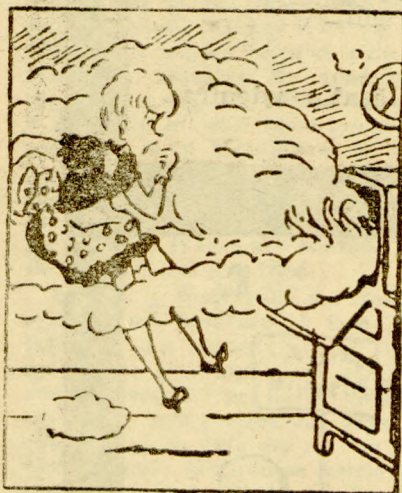
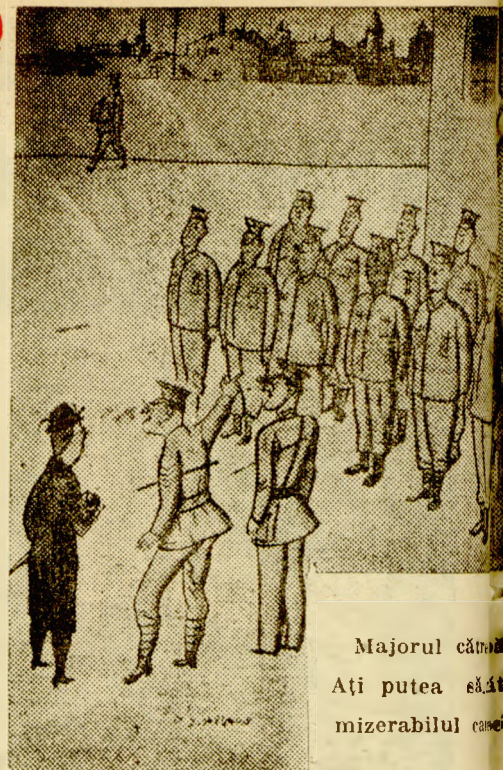

— N'am avut înțotro și mi-am tăiat barba'n formă de vestă.

Port-mantou și manechin, practică lungă, actualmente în șomaj, caută situație stabilă în altă branșe...

H - U - M - O - R

Poveste fără cuvinte

PAȚANIA UNUI EPISCOP

Un episcop englez își vizitează episcopatul. Într-o mică localitate este oaspetele unui personaj cu vază. Omul avea o singură servitoare; s'a simțit obligat să mai angajeze un băiat, special pentru această ocazie, căruia îi dădu toate lămuririle necesare:

— Să bagi bine de seamă. Răspunzi așa: „Da. Prea-Sfinte... Nu, Prea-Sfinte... E copilul care vă servește, Prea Sfinte” și nu „a domnule sau nu, domnule”.

A doua zi de dimineață, băiatul bate la ușa episcopului aducând apa caldă. O voce puternică întreabă:

— Cine e acolo?

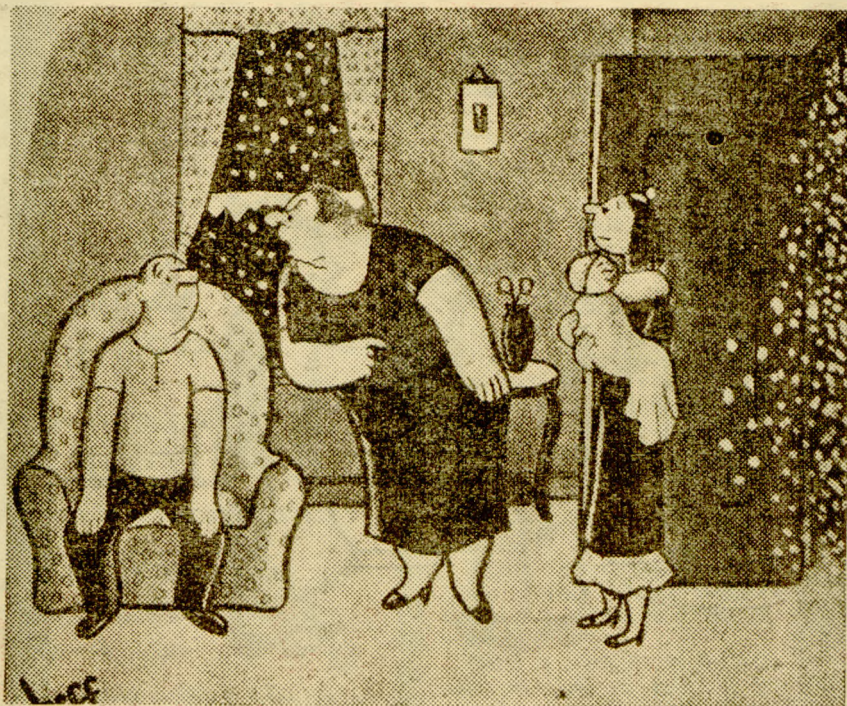
Copilul speriat nu răspunde nimic și bătă din nou. Vocea tunătoare de data asta repetă:

— Cine e acolo?

Bietul copil pierzându-și capul răspunde:

— E Prea-Sfinția-Sa, copilul meu!

— Fiți așa de bună și dați-mi săgeata...

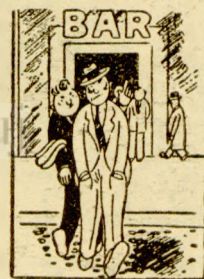

— Ei, acum, bărbate, cred c'a sosit vremea să-i desvălui fetii, secretele vieții.

EA: Nu obișnuiesc să vorbesc cu necunoscuții pe stradă?... Să intrăm în cafenea asta.

— Domnule, ați uitat să plătiți.
— Sigur că da! Eu beau ca să uit.

— Allo! aici e secretara școlii de echilibristică!...

ANECDOTE... MEDICALE

Acelaș doctor — mort de mult timp — fu sculat într-o noapte prin bătăi violente la ușă. Scoțând capul pe fereastră, întrebă despre ce este vorba.

— Domnule doctor, vă rog să veniți repede; bărbatul meu are o puternică indigestie; cred că a mâncat prea multă varză.

— Varză roșie sau albă?

— Varză roșie.

În cazul acesta, nu-i pot fi de nici un folos, căci eu nu mă ocup decât de varza albă; duceți-vă la colegul meu, care se ocupă de varza roșie!

Și se culcă din nou, de-abia stăpânindu-și râsul.

*

E cunoscută aproape de toată lumea aventura acestei doamne care a vrut să-și consulte gratis doctorul. Întâlnindu-l pe stradă, îl oprește, îi vorbește despre ploaie, despre timpul frumos și în fine îi spune:

— Doctore, am acrii la stomac, care mă jenează foarte mult; ce aş putea face ca să mă vindec?

Medicul, care avea un dinte împotriva acestei cliente indiscrete, îi zise:

— Doamnă, vreau să examinez cazul dumneavoastră; închideți bine ochii, scoateți limba și nu vă mișcați câteva secunde.

După câțva timp, auzind răsete împrejurul ei, doamna deschise ochii și constată că doctorul nu mai era acolo, în schimb trecătorii râdeau pe socoteala ei.

— Cum vi se par pantofii mei noi, domnule director?

NEÎNȚELEGERE

Într'un compartiment doi călători intră în vorbă discutând despre familiile lor.

— Fiul meu îmi provoacă multe supărări, spuse unul din ei, fumează, bea, pierde nopțile, e o nenorocire!...

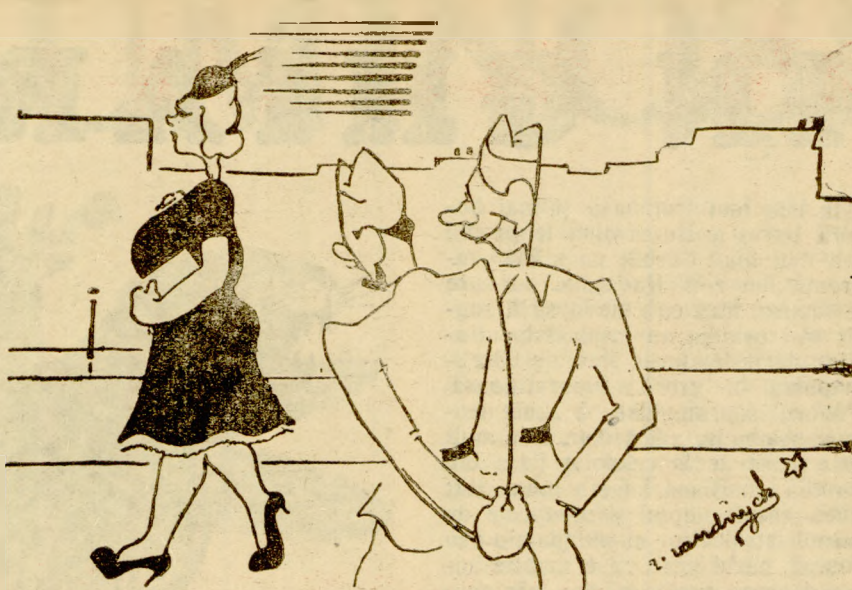
— Oh! spuse celălalt, în această privință n'am de ce să mă plâng. Al meu nu fumează și nu colindă cafenelele, nu lipsește noaptea niciodată.

— Niciodată? E atât de cumsecade?

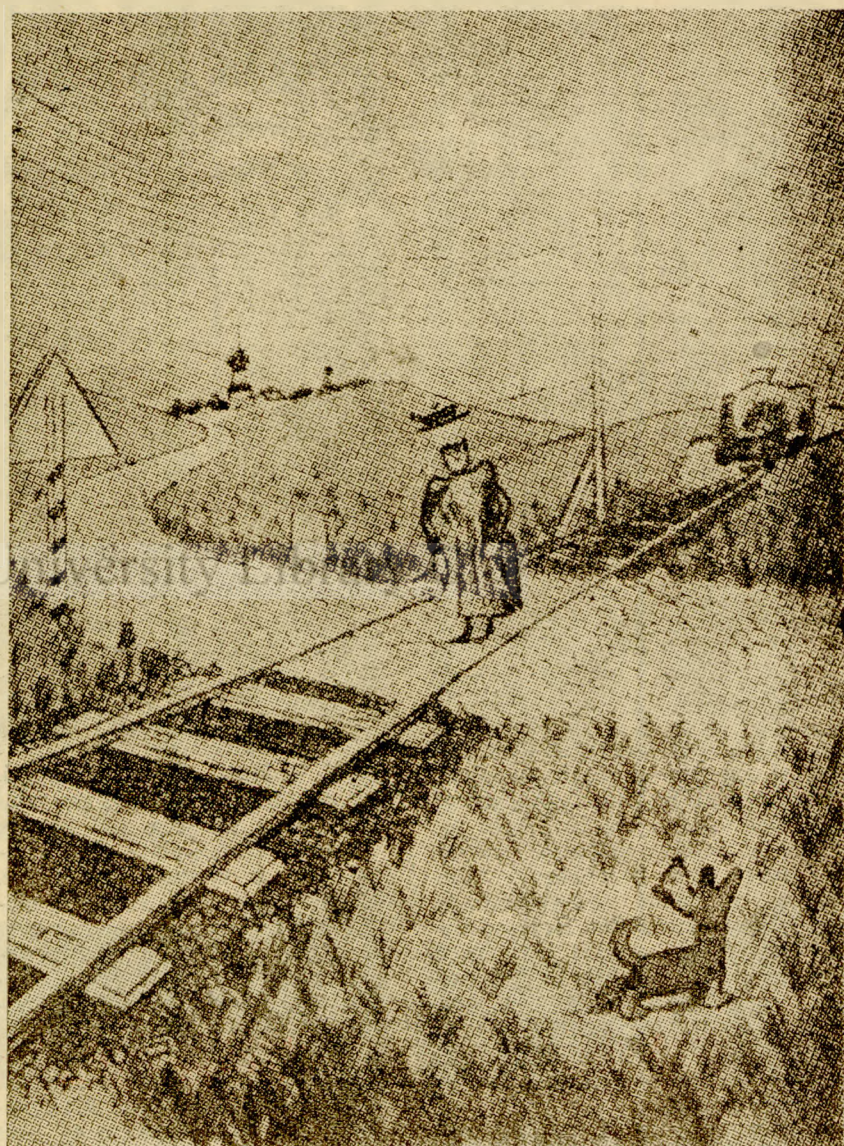
— După masa de seară adoarme ca un înger.

— Ai mare noroc. Câți ani are fenomenul?

— Două luni!

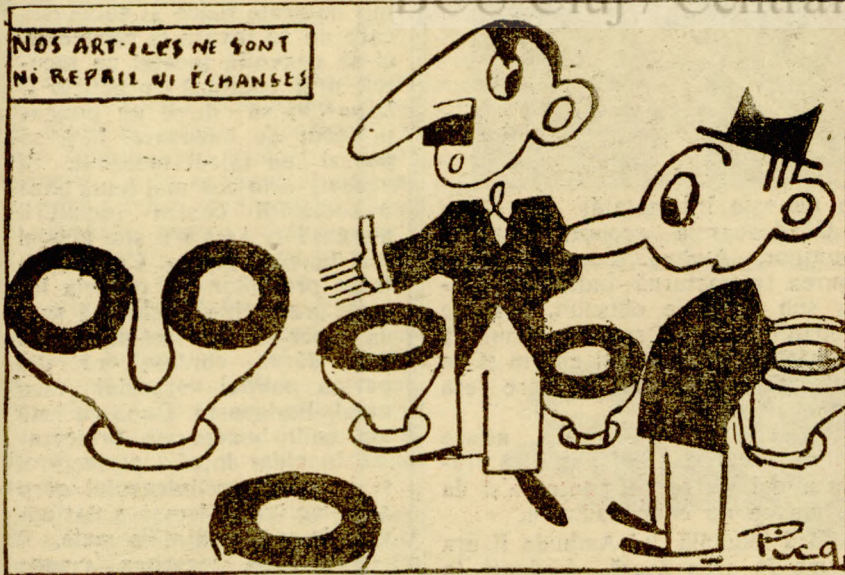

— Tare aş vrea să mă duc în misiune pe pozițiile ei avansate...

— Vino aici, Pufi, n'auzi? Vrei să te calce trenul?

NOS ART-ILES NE SONT
NI REPAIR NI ÉCHANGES

— Ce te holbezi atâta? E o camaradă pentru surorile siameze.

ARGUMENT...

Poliția arestase un bărbat, care sârise în mijlocul nopții dintr-o casă străină. El negă cu energie în fața comisarului, că ar fi avut intenții rele pătrunzând în acea casa.

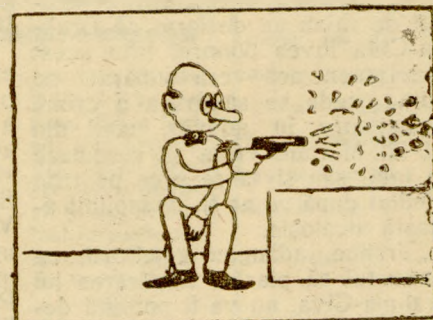
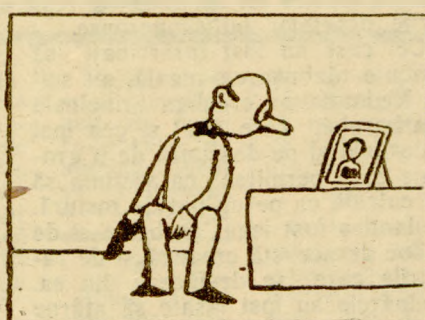
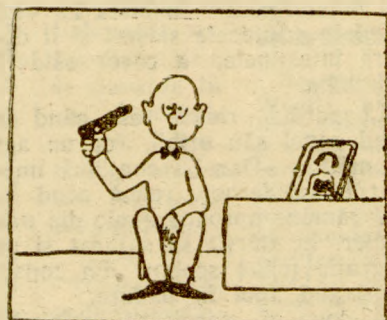
— Bine, bine, dar nu poți să pretinzi că intri noaptea, fără nici un motiv, într-o casă străină.

— Băusem cam mult în seara aceea și eram cam amețit. Am crezut că intru în casa mea!

— Argumentul nu e valabil, pentru că la apariția proprietății dumneata ai încercat să fugi.

— Foarte natural, am crezut că e nevastă-mea...

Comisarul a înțeles argumentul.

Un Werther modern

H = U = M = O = R

IN GHIARELE

În cea mai frumoasă și mai bogată parte a Buten-ului, leopardul era mai mult decât un stăpân, aproape un zeu. Ravagiile pe care le făcuse, fără ca cineva să fi reușit să-l prindă, au inspirat locuitorilor de pe malurile fluviului Brahmaputra, o grozăvie superstițioasă. Poporul supranumise, pe acest leopard Ambuda, adică Nor. Era mult mai mare decât celelalte fiare din familia sa. Blana lui era minunată; avea gâtul, pieptul și pantecele de un alb strălucitor și pe spatele său roșcat, părul era ca o mantie aurie. Dar pe tunica albă a pântecului și pe mantia de aur erau imprăstiate pete negre formate din

cercuri concentrice foarte regulate. Nimeni n'ar fi putut arăta exact unde era viziunea lui. În timpul zilei, ca și ceilalți leoparzi, stătea mai mult culcat în crânguri. Adesea a fost văzut îndreptându-se spre ruinele templului Brahma-Civa; dar când soldații Rajahului Mairam au vrut să împresoare ruinele, Ambuda a reușit totdeauna să dispară. Astfel Mairam și poporul său au sfârșit prin a crede că era încarnarea vreunei divinități răufăcătoare.

Mairam avea doi fii, cel mai mare se numea Maitreya și celălalt Vedanti.

În statele lui Mairam s'a declarat o epidemie și ghicitorii consultați de rajah au declarat că Brahma-Civa lovea poporul prin acest flagel, pentru că era supărat pe Butan, unde se săvârșea o crimă îngrozitoare; în adevăr, unul din fiii lui Mairam vroia să asasineze pe tatăl său și să se urce pe tron imediat după ce ar fi îndeplinit această ticăloșie.

„Trebuie, adăogau ghicitorii, ca yinovatul să piară. Supărarea lui Brahma-Civa, nu va fi potolită decât atunci când fiul, paricid în iniția lui, va fi devorat de leopardul Ambuda”.

La această revelație, Mairam, foarte infuriat, a ordonat ca să fie arestați și aduși în fața lui: Mai-

treya și Vedanti. „Care dintre voi, strigă el, vrea să omoare pe tatăl său pentru a se urca mai repede pe tronul Butan-ului? Brahma-Civa cere o victimă ispășitoare. Paricidul să-și mătrurisească oribilul plan!”.

Maitreya și Vedanti s'au aruncat la picioarele tatălui lor, protestând cu lacrimi că sunt nevinovați.

Mairam a hotărât atunci ca Vedanti, cel mai mic, să fie socotit ca vinovat și dat leopardului Ambuda. Soldații au pus mâna pe el, l-au legat și l-au dus apoi la marginea unei păduri, lângă un arbore, în jurul căruia au fost adesea văzute urmele labelor lui Ambuda și resturile ospetelor lui sângeroase.

Cei care au fost însărcinați să execute răzbușarea regală, au sult pe Vedanti pe creanga principală a arborelui, care era și cea mai accesibilă și pe deasupra de o grosime care permitea ca victima să fie culcată ca pe un pat de tortură. Vedanti a fost legat de brațe și de mijloc de această creangă și de ramurile care se desfăceau din ea. Picioarele au fost lăsate să atârne libere, pentru că mișcările instinctive pe care le-ar face Vedanti, să întărească furia lui Ambuda. Căci se știa că uneori leopardul e inofensiv față de om, dacă acesta nu arată intenții agresive sau dacă fia-

ra nu este înfometată.

Când soarele scobora înapoi munților, Ambuda porni la vânătoarea sa nocturnă. Îndată ce apărură sub arborele obișnuit, zări pe Vedanti și cu o suplete minunată se cățăra pe trunchiul enorm și se îndreptă spre craca de care era legată victima.

Acum laba lui Ambuda atinse corpul lui Vedanti. Își mirosi prada care i s'a oferit, pentru a-și da seama că nu e un cadavru.

Fără îndoială, lui Ambuda îi era foame în acea seară. Vedanti, la vederea lui, scoase un strigăt disperat. Ghiarele leopardului, ca o lamă de pumnal se înfipse în corpul nefericitului. Ambuda își vârî botul în pantecele sfâșiat și îi devoră intestinele, a căror căldură îl îmbăta.

Leopardul ridică din când în când capul său oribil, cu un aer triumfător. Dar își continuă imediat lucrul feroce, până când nu mai rămâne aproape nimic din prizonier. În sfârșit sa săturat și cu o gratie felină scobori din copac, dispărând apoi în pădure.

A doua zi servitorii rajahului Mairam au strâns resturile din corpul lui Vedanti. Ele au fost arse, iar cenușa lor aruncată.

Totuși, epidemia continua să fa-

(Continuare în pag. 12)

CUM A FOST JEFUIT ȘEFUL DETECTIVILOR DELA SCOTLAND YARD

„Sunt numit „rege al pungășilor de buzunare”. Titlu pe care, fără falsă modestie, sunt că-l merit pe deplin. Dar mai am un titlu, de care sunt și mai mândru. — „Pungașul de buzunare al regilor” — și pe care l-am dobândit prin exercitarea artei mele asupra capetelor încoronate. Cu toate acestea, și cu toate că activez zi de zi, până acum n'am intrat niciodată în conflict cu poliția.

„La fiecare spectacol oficial, lansam o invitație publicului de a veni pe scenă și celor cari acceptau invitația le goleam buzunarele de toate obiectele prețioase pe care le aveau cu ei. Fur ceasornice de mână, ace de cravată, portevisituri, bani mărunți, ba chiar și inele de pe degete și nu sunt niciodată prins asupra faptului. Deci, însărcinarea mea e mult mai grea ca aceea a unui pungaș, care operează de obicei în locuri aglomerate, în autobuze, în tramvaie, sau la adunări; oamenii pungașiți în acest fel, n'au habar de primejdie, în vreme ce lumea cu care am eu de-a face îmi cunoaște intenția în momentul când a pășit pe scenă.

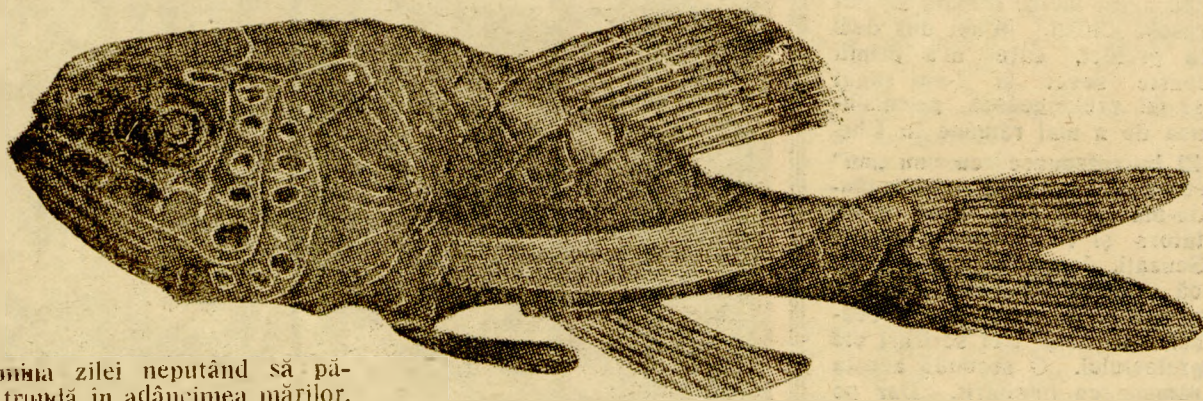
„Un talentat hot de buzunare trebuie să aibe anume calități naturale fizice și sufletesti, care nu se învață la repezeală, ci se dezvoltă încetul cu încetul, prin continuă practică. E imposibil să devii un pungaș priceput de buzunare, fără să posezi un talent înăscut. Și aceasta este cea mai bună pază a societății contra înmulțirii pungașilor. Asta n'o știe nimeni mai bine ca poliția. Ca majoritatea profesilor în propria lor țară, pretențiile mele că sunt un super-pungaș întâmpină cea mai dărză contradicție din partea poliției orașului meu natal, Budapesta. După ce însă am golit buzunarele prefecturii, în chiar localul prefecturii și în prezența întregului corp al detectivilor, lumea a dat năvală la reprezentările mele.

Sore a-mi încorona munca la Budapesta, am obținut permisiunea poliției de a fura ceva prin oras. Însotit de un detectiv și un reporter cunoscut, m'am urcat într'un tramvai cu intenția de a jefui pasagerii. Însotitorii mei trebuiau să fie martorii munt ai acestei operațiuni. Vagonul era arhiplin. Nu numai că locurile erau ocupate, dar pasagerii erau masați pe platformă, și chiar stăteau agățați de scările vagonului. Am început cu taxatorul căruia i-am sters celălalt ceasul în vreme ce schimba banii. Un domn mai în vârstă, care sta lângă mine, purta un frumos lant de aur, pe care, bineînțeles, i l-am luat imediat. O privire în interiorul vagonului îmi dădu un indiciu asupra poziției pasagerilor. M'am preîntrecut să văd un pistol pe cealetă platformă a vagonului și l-am golit.

(Continuare în pag. 12)

LEOPARDULUI

PEȘTII LUMINOSI

Lumina zilei neputând să pătrundă în adâncimea mărilor, natura a înzestrat pești care trăiesc în această noapte eternă cu organe luminoase.

Misterele adâncurilor oceanice au atras întotdeauna atenția savanților, curioși să cerceteze necunoscutul acestor „abisuri insondabile”. Numeroase expediții științifice au fost organizate. Rezultatele date sunt apreciable și au făcut cunoscut existența peștilor înzestrați cu organe producătoare de lumină.

Mulți s-au întrebat cum se pot orienta peștii, în fundul mărilor și oceanelor, dat fiind că întinericul cel mai profund domnește acolo.

Mult timp a predominat ideea că fauna care populează aceste abisuri este oarbă, în virtutea principiului că orice organ care nu funcționează se atrofiază din generație în generație și sfârșește prin a dispărea. Organizându-se câteva expediții în fundul mărilor, au fost scoase mai multe varietăți de pești cari, nu numai că vedeau, ci aveau ochi telescopici, de dimensiuni anormale.

Marchizul de Folin povestește, mdeva, surpriza echipajului când din plasă au căzut „Gorgonii” și când „aceștia au aruncat scilipiri de lumină, care au făcut să pălească lumina celor douăzeci de felinare pregătite pentru căutarea lor”. În laboratorul vasului au fost trimise câteva specimene și au fost stinse luminile. „A fost o clipă magică, povestește marchizul de Folin; raze luminoase, a căror strălucire se atenua, se aprindea, treceau dela violet la purpuriu, dela albăstrui la diferite tonuri de verde și uneori ajungea la un alb asemănător fierului incandescent”.

Astfel, s'a dovedit că în abisuri, adică în adâncurile oceanelor unde lumina solară este imperceptabilă, pot exista surse luminoase, care provin dela pești cari le populează.

În cartea sa atât de documentată „Despre viața în Oceane”, profesorul Joubin, care a condus la Paris Institutul Oceanografic, a observat că această facultate de a produce lumină, care s'a crezut foarte mult timp că este o particularitate, a fost atât de des constatată la ființele marine cele mai felurite și poate fi considerată ca o caracteristică a ființelor ce trăiesc în abisuri.

Facultatea de a produce lumină ar fi datorită bacteriilor și s'ar putea transmite prin ereditate.

Printre ființele inferioare care populează marea se întâlnesc și bacteriile care luminează animalele sau plantele pe care trăesc în mod parazitar. Astfel după ce a cultivat în balion culturile de bacterii necesare, profesorul Dubois a putut acoperi cu ele interiorul unor baloane de sticlă și aceste lămpi vii așezate într-o cameră întunecată

Lumina neputând pătrunde în adâncul mărilor și oceaneor, natura a înzestrat cu organe luminoase pești cari trăesc în această noapte eternă.

au luminat destul ca să se poată citi și vedea în amănunțime obiectele. Altă experiență: un animal cărnia i se face o injecție sub cutenată cu aceste bacterii, devine luminos în locul unde a fost injectat. Aceste bacterii pot fi observate uneori pe plajă, pe putregaiuri sau pe cadavre; dacă unul din acești Talarii, care sar pe nisip atunci când se ridică marea și sunt cunoscuți sub numele vulgar de „pureaui de mare”, mănâncă din acest putregai, devine luminos și transmite această proprietate uneori până la a cincea sau a șasea generație.

Printre aceste făpturi luminoase se citează Meduzele, Gorganii, Corali, unele stele de mare și anumite Moluște și Crustacee. Una din acestea a fost pescuită la 4800 metri adâncime; strânsă între degete

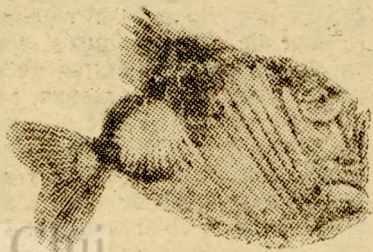
scoate un lichid care în contact cu marea „dădea o lumină frumoasă de un albastru pal și intens”.

Acum o sută de ani, în 1830, a fost prins la Nisa un Cefalopod viu a cărui lungime depășea un metru. Naturalistul italian Verany, care l-a prins, l-a pus într'un borcan cu apă și imediat a văzut pe pielea lui puncte strălucitoare, asemănătoare safirului și topazului.

Sunt foarte numeroși peștii care posedă această facultate de a produce lumină. Mai ales aceia care trăesc la mari adâncimi. Nu s'a văzut încă doi pești care să prezinte organe luminoase asemănătoare: din contră toți au organe diferite. În general sunt așezate ca niște puncte ventrale pe fața ventrală sau pe coaste; la unii ele sunt așezate pe coadă sau chiar în ochi.

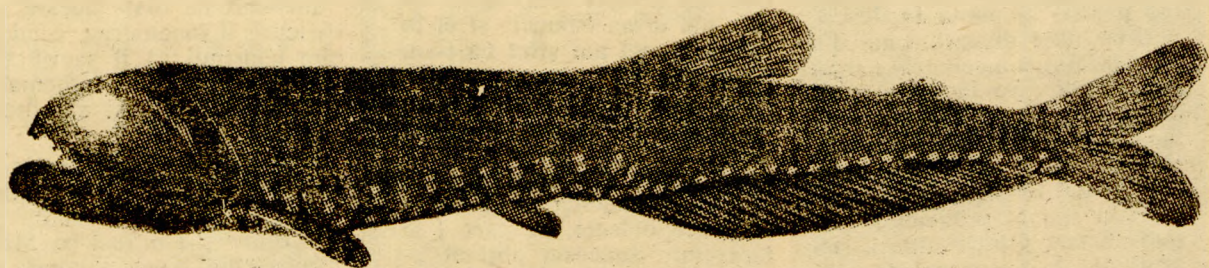
Printre cei mai curioși este *Plesiosomias Guernei*, care a fost prins în 1905, la sud-est de insulele Azore. Chiar în 1889 vasul de pescari *Hirondelle* prinsese un asemenea specimen în aceleași locuri. Capul era mic și cu profilul rotund. Pe tot corpul și chiar sub ochi avea mai mult de 1500 de organe luminoase. De obicei aceste specii de animale au mai mult o culoare negricioasă. Organele unora dintre ei, printre care se numără și *Sternoplyx diaphana*, produc o lumină galbenă. Altele răspândesc colorile cele mai variate. *Gonostoma Polyp-hos*, care a fost descoperit în cursul unor croaziere de studii ale prințului Albert I al Monaco-ului, are organe fosforescente care luminează în diferite colori, unele violet, altele verzi. Corpul lui e negru, cu reflexe metalice.

Profesorul Joubin a observat un pește curios prins de principele de Monaco, *Halaosoropsis Macrochir*, care poartă o membrană externă ce vibrează deasupra organului luminos, întrerupând lumina după voință. Un altul, *Ipnotops Murrayi*, este orb, iar în locul ochilor se ser-

vește de două plăci transparente, luminate de un organ interior.

Alții, din contră, posedă ochi extraordinar de desvoltați. *Gigloptalmus paradoxus*, de exemplu, prins între 2000 și 5000 metri adâncime, are ochiul la capătul unei tije mobile care îl ține îndepărtat de cap.

ȘTIAȚI CĂ...

O reptilă din insulele Galapagos are facultatea de a se sinucide în caz când este prinsă, secretând o otrăvă din interiorul corpului său.

Un bolnav al azilului de alienați din America suferea de o gravă indigestie. Medicii au constatat că în stomacul său se aflau 218 șuruburi și piulițe.

Anumite indicații aflate din documentele hinduse care se referă la climă, au permis savanților să calculeze că acestea au fost scrise acum 5.800 de ani.

În multe regiuni ale Mexicului s'a observat că copiii suferă de cataractă, afecțiune care se observă mai ales la persoanele bătrâne.

Musca domestică posedă o atât de mare facultate de adaptare încât se instalează ori unde se duce și omul.

Omul atunci când este obosit are aceleași reacții ca și animalul.

Un avicultor din California a remarcat că una din găinile sale făcea ouă care conțineau

fire de aur. El o supraveghea-ză ca să afle de unde își ia hrana.

Cu toată mecanizarea înaintată a instrumentelor agricole, mai ales în America, 86% din muncile agricole se mai fac încă și acolo cu ajutorul cailor și catărilor.

Se admite în general că cu-

tremurul de pământ din anul 115 a fost cel mai grozav din toată istoria. El a devastat orașul Antiohia unde au murit 250.000 de persoane.

În regiunile polare, gazele avioanelor rămân în aer sub formă de nori de fum. Se poate observa timp de câteva ore.

Arhivele din Washington conțin un document pe care zece conducători indieni l-au semnat cu sângele lor.

Energia electrică pe care ar produce-o căldura soarelui ar avea o valoare de 64 miliarde de dolari pe zi.

CUM A FOST JE FUIT ȘEFUL DETECTIVILOR DELA SCOTLAND YARD

(Urmare din pag. 10)

drum, cat de repede am putut, spre el. Ceilalți calatori protestară, după cum dealtfel prevăzusem, contra sălbăticeii mele și se întoarseră indignați spre mine, creind astfel o situație foarte favorabilă intențiilor mele. În nouăzeci de secunde am șterpelit trei ceasornice cu lant, patru ceasornice de mână, șapte bricege, șase porte-visit-uri, două batiste de mătase, opt abonamente, mai multe scrisori de dragoste și un act eliberat de tribunal. Când am coborât din tramvai, conductorul a strigat după mine pe un ton sever: „Scuzați domnule, dar trebuie să fiți mai prevăzători în tramvai. Aici se găsesc mulți pungași de buzunare și vă poate dispărea foarte ușor porte-visit-ul”.

„Omul avea dreptate. Unul din porte-visiturile pe care tocmai le furasem, îmi căzuse din buzunar. Patru zile mai târziu, toată Budapesta râdea de această întâmplare și toate îndoielile asupra talentului meu s'au spulberat.

„Trebuie să recunosc că această meserie cere o vigilență specială. Aceasta însușire a mea îmi dă posibilitatea de a privi în ochii unei persoane, a-i observa toate mișcările și a-mi da seama unde-și ascunde lucrurile prețioase. Dacă n'aș avea acest talent înăscut n'aș putea să caut chiar acolo unde găsesc, dar desigur, la aceasta se adaugă și o practică de ani. Trebuie să observi dintr-o ochire unde-și țin oamenii obiectele de preț, ceasornicele, porte-visiturile, și așa mai departe. Se înțelege însă că și degetele trebuie să aibe anumite mișcări, care depind și ele de o anumită însușire înăscută.

„Într-o zi, un general mă chemă pentru a-i ajuta la descoperirea unei afaceri. Unul din ofițerii garnizoanei era banuit de spionaaj. Se făcuse o percheziție la domiciliul său, fără a se găsi însă nici o probă. Primii însărcinarea de a percheziționa buzunarele ofițerului. În timpul prânzului, am fost chemat printre ofițeri, sub motivul că dau o reprezentatie. Când am intrat, toți ofițerii au isbucnit în râs. Nu știau despre ce este vorba. Numai unul nu râdea: victima mea. În timpul reprezentatiei văzui că de îndată ce m'am apropiat de el, ofițerul și-a dus mâna la buzunar. Știam deci ce aveam de făcut. Simulai o apropiere de vecinul său, băgând însă mâna în buzunarul lui și în intervalul unei secunde, aveam atât ceasul vecinului cât și potre-vizite-ul său. Acesta conținea dovezile unei celui ofițer, care a fost apoi condamnat de consiliul de război.

„Încă un caz: Acum câțiva ani am fost la Cluj, în Transilvania. La un moment dat am trebuit să-mi prelungească biletul de liberă petrecere, de care aveam nevoie spre a rămâne mai multă vreme în acel oraș, unde dădeam repre-

zentatii. Dacă nu reușeam să fac acest lucru, trebuia să părăsesc Clujul. M'am dus deci la prefect, care m'a primit foarte sever și i-am rugat să-mi prelungească permisiunea de a mai rămâne în Cluj. El îmi răspunse cu un „nu” scurt. M'am ridicat, îndreptându-mă spre ușă, apoi m'am întors și i-am spus liniștit: „Scuzați, domnule, dar poate că vreți să vă înapoez aceste lucruri!”. În mână țineam ceasul, batista și trei scrisori ale prefectului. O secundă acesta rămase ca împietrit. Dar pe urmă fu cuprins de râs; am căpătat permisiunea de a mai rămâne, iar de atunci prefectul fu nelipsit dela reprezentațiile mele.

„Din Hamburg, am primit, din partea unei agenții engleze un angajament pentru Londra. Succesul obținut m'a dus mai departe. Membrii departamentului criminalistic al Scotland-Yard-ului aveau tocmai banchetul anual la restaurantul Holborn. Participau vreo două sute de detectivi. Trebuia să dau o reprezentație. Pe scenă veniseră cei mai renumiți detectivi ai Scotland-Yard-ului. Am pășit pe scenă întinzând mâna tocmai celui detectiv care era însărcinat să mă păzească. În cursul acestui gest i-am sustras carnetul de notife. Totodată mă străduii să fur câteceva dela toți, mai înainte de a pleca.

„La câteva zile mai târziu eram invitat de poliția din Richmond să buzunaresc pe un detectiv care era celebru în prinderea pungașilor de buzunare. Era un bărbat voinic, licheiat până'n gât. Asta era greutatea problemei. Am încercat o serie de trucuri amuzante. Asistența făcea mare haz, dar uriașul sta mut. În cele din urmă isbucni și el în râs și atunci am știut că l-am câștigat. I-am scos toate din buzunare. După aceea, m'am recunoscut învins, i-am luat mâna și l-am felicitat. Dar când să se înapoeze la locul său, i-am înapoiat vreo douăsprezece obiecte, pe care i le furasem. Succesul obținut acolo a fost cel mai frumos din cariera mea.

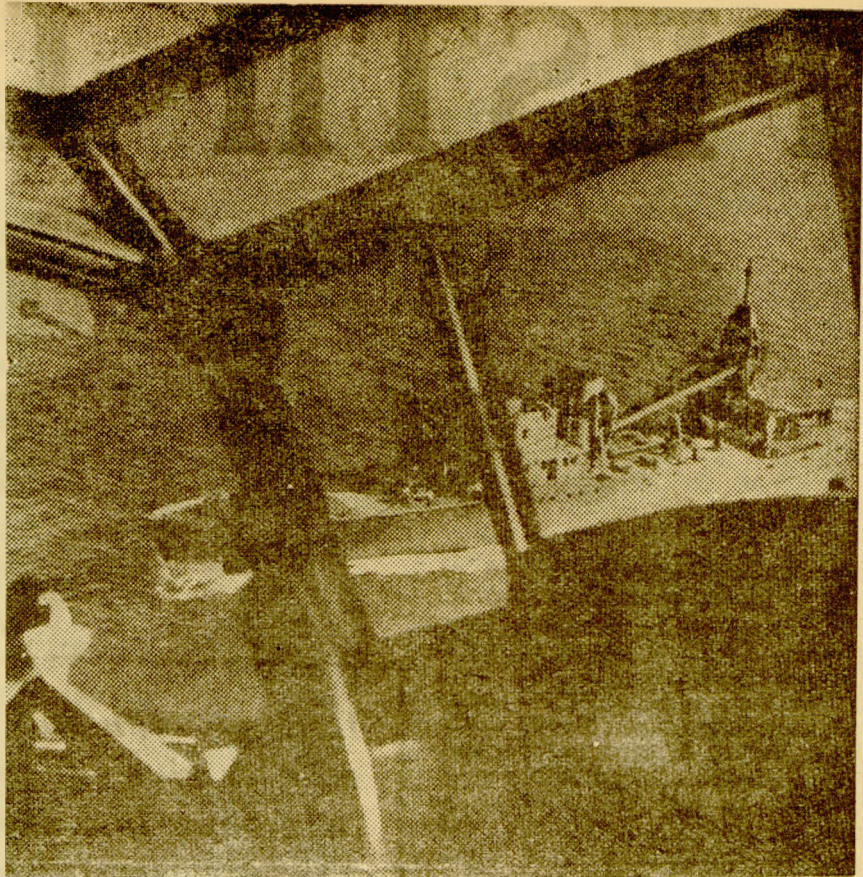
„Am dat apoi reprezentații la Paris, Bruxelles și Londra, în fața familiilor regale, și am reușit adesea să-l înveselesc pe prințul de Wales. Am fost recomandat prințului. Mi-a arătat o pară pe o masă și m'a întrebat dacă o pot face să dispară.

— „Asta e foarte ușor, Altetă”, am spus eu.

„Apoi am luat para și am mâncat-o.

„Carnera, celebrul boxeur, a venit odată la teatrul Savoy din Londra. Cum sunt mic de statură, a cam trebuit să mă ure în vârful picioarelor spre a-i întinde mâna. Carnera însă mă ajută, plecându-se puțin.

„Această mișcare îmi fu deajuns pentru a-i subtiliza vreo 15 obiecte de prin buzunare.

În carlinga unui avion, în momentul lansării bombei

În ghiarele Leopardului

(Urmare din pag. 10)

că ravagii în populația din Butan. Lui Mairam i-a murit frații, cea mai frumoasă dintre soțiile sale, numeroase fete și conducătorii cei mai abili din armata sa. Ghicitorii au fost întrebați din nou și ei au răspuns regelui că Brahma-Civa l-a lipsit pe Mairam de cei mai buni dintre generali săi, pentruca să poată fi învins în războiul apropiat pe care-l va avea cu vecinul său, suveranul din Dakka. Pentru a îndepărta toate aceste nenorociri, mai trebuie încă un sacrificiu. Brahma-Civa cerea pentru Ambuda pe cel de al doilea fiu al lui Mairam, care era fără îndoială adevăratul vinovat.

Inebunit de toate aceste dezastre care îl înconjurau, crudul Mairam consimți să îl sacrifice și pe Maitreya. Procedă întocmai ca și atunci când a fost sacrificat Vedanti.

Ambuda, de data aceasta, devorase vreo gazelă înainte de a ajunge la locul lui obișnuit. Se sul pe arbore și-l miroși pe Maitreya. Tânărul însă avea o voință eroică, aproape supraomenească. Nu se mișcă și se prefăcu că doarme. Ambuda ezită câteva minute, apoi începu să-l miroasă din nou pe Maitreya, care nu se mișcă nici acum.

Această așteptare era pentru Maitreya un chin asemănător cu moartea. Un suspin, o palpitatie mai puternică, era deajuns ca să trezească mânia lui Ambuda, a căru clementă în acest moment părea inexplicabilă. Printr'un fenomen straniu, Maitreya, care era atât de sbuciumat, adormi.

Deodată omul și fiara s'au trezit tresărind. Un strigăt pătrunzător spintecase aerul. Leopardul s'a ridicat și a privit împrejurul lui.

În lumina albastră a nopții, el văzu forme omenești. Maitreya era pierdut! Cu ghiara lui puternică, leopardul sfâșie pânțelele victimel și-i smulse măruntaele. Pe urmă sări pe pământ și dispăru în crâng.

Atunci, formele omenești se apropiară. Zgomote și strigăte is-

bucniră în jurul arborelui. S'a scoborât corpul lui Maitreya. Nenorocitul fusese pierdut din cauza dragostei logodnicei sale Namicépa, care, cu o trupă de servitori devotați, venise să-l salveze. Atunci când zărise leopardul atât de aproape de logodnicul său, a scos un strigăt de frică...

Timpul trecu. În țara Butan-ului a sosit într-o zi un strein care o găsi foarte frumoasă pe Namicépa și care voia să se căsătorească cu ea. Namicépa atunci a pus o condiție: să-i aducă un colier făcut din dinții leopardului Ambuda. Streinul a obținut dela Mairam dreptul de a fi legat de arborele blestemat, în locul unde au fost omorâți Vedanti și Maitreya.

Când leopardul a apărut pe arbore, streinul, care avea armă, trase două gloanțe și îl rostogoli la pământ.

Mairam recunoscă că fiica sa aparținea învingătorului. Și astfel Ambuda, înspăimântătorul leopard al lui Brahma-Cica a furnizat colierul nupțial Namicépei.

Mitică

Mare săptămânal de numor
Apare în fiecare Vineri

cu un material dintre cele mai distractive, scris de cei mai talentați humorști români și străini

Director: TUDOR MUȘATESCU

QUIQUIBIO

Poate c'ați auzit, sau chiar ați văzu că domnul Conrado, celătean florentin, a fost totdeauna cheltuiitor, darnic, plăcându-i câinii și pasările, — afară de alte gusturi.

Intr'o zi, la o vânătoare cu soimi, a prins un cocor, pe care, fiindcă era fraged, a poruncit să-l dea bucătarului să-l frigă. Nu e de prisos să știți că bucătarul, un venetian numit Quiquibio, era un tont fără seamăn. A luat cocorul și, pe când începuse a-l frige, răspândind un miros pofitor, s'a pomenit în bucătărie cu Brunetta, o femeie după care se topea. Ispititorul miros, imprăștiat de friptura tocmai bună de scos din frigare, i-a făcut poftă Brunettei și-a cerut să-i dea și ei.

— Cum se poate! i-a răspuns el. Ai mutră?... — Așa?... nu-mi dai?... atunci, nu mai dau nici eu.

Că hâr, că mâr, — ba dă-mi, ba nu, — Quiquibio, ca să nu-și supere ibovnica, a tăiat un picior din pasăre, și i l'a dat.

La masă, cu foarte multă lume, friptura n'avea de cât un picior. Când unul din oaspeți a băgat de seamă și s'a mirat, — numai decât stăpânul a chemat bucătarul și l'a întrebat: ce e asta?

Venetianul, mincinos din fire, a răspuns tanțos că cocorii n'au două picioare.

— Dar ce! crezi că eu n'am mai văzut cocori?

— Poate, dar așa e. Și dacă vă'ndoiți, voi dovedi.

— Foarte bine; dar să știți că de nu, o să îi multă vreme minte prostia și 'ncăpățânarea ta.

A doua zi, domnul Conrado, pe care nu-l domolise somnul, s'a sculat cu noaptea 'n cap și foarte necăjit pe bucătar. A încălecat, i-a zis să-l urmeze, și-au pornit către apă, pe-a cărei albie erau mai totdeauna cocori.

— O să vedem noi, bombă-

Un pictor miop

nea el, pe drum, — care din noi minte.

Cum să facă bietul Quiquibio, să scape de mânia stăpânului?... Ar fi luat-o la fugă, — dar nu-i da mâna. Se uita deci împrejur, și-așa era de zăpăcit, că nu vedea pretutindeni decât cocori.

Când s'au apropiat însă de apă, au dat de vre-o zece, toți înfipti într'un picior, cum fac de obicei când dorm.

— Vezi, domnule? i-a strigat el stăpânului, arătându-i. N'am spus eu biet că n'au de cât unul?

— O să — țiară că au două! i-a răspuns Conrado, și, dând pulpe calului, a 'nceput să strige: „ușș!... ușș!...”

Cum au auzit cocorii, s'au trezit, au lăsat în jos picioarele ascunse, și-au sburat.

— Ei, pungașule!... Ce mai zici acum?... Unul au, ori două?... — Păi bine, domnule, a răspuns bucătarul, uluit; — când ai prins pe-ăl de ieri, nu i-ai strigat „ușș”; să-i fi strigat, avea și el două.

Copilăresc răspuns, de care a răs cu hohot stăpânul, — și, trecându-i mânia, l-a iertat, cu condiția să nu mai facă.

Baia

La spitalul militar A. Z. 33 unde a fost dus Badagoin sosește un tolnav într'o stare de lamentabilă neghjență...

— Primul lucru pe care trebuie să-l faci, îi spuse infirmiera, este să te speli dela cap la picioare... sala de baie este ocupată... iată două chiuvete. In prima o să te speli dela cap până cât de jos posibil... în a doua o să te speli dela picioare până cât de sus posibil...

— Bine, soră, spuse pacientul, aş vrea să ştiu însă: trebuie neapărat să spăl şi posibilul?

Americanisme

Paderewsky, marele pianist, era într'un turneu în America. Un director de circ îi propuse să cânte o bucată la pian într'o cuşcă cu lei, drept număr de senzație.

— N'are de ce să vă fie frică, îi spuse, ca să-l liniştească, fiindcă leul e complet surd.

— Mă rog, răspunse artistul, nu cumva aveți vreun leu care să fie complet paralizat?

FAT-FRUMOS ȘI ILEANA COSANZEANA SEC. XX

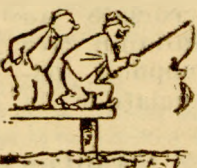
— Cine e? Făt-Frumos?

— Nu! Brigadierul Bi-douille!...

Wilhelm Tell modern. rector! Până la urmă, tot

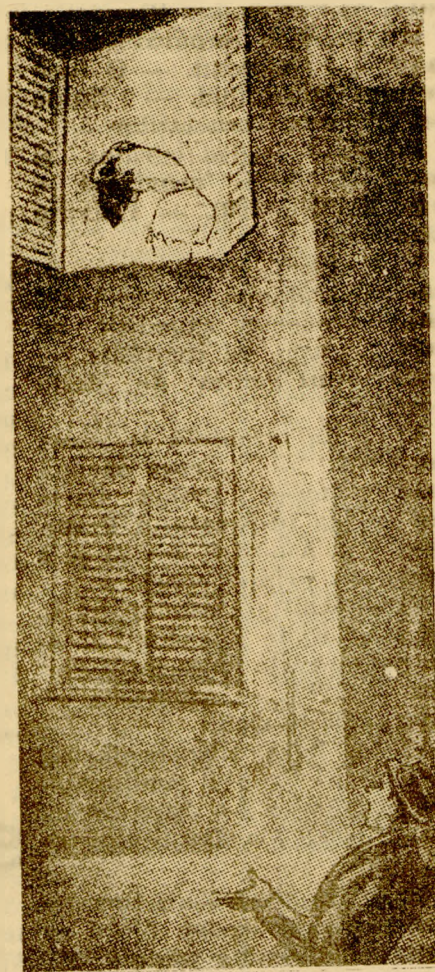
— Ai răbdare, d-le Director! nimeresc...

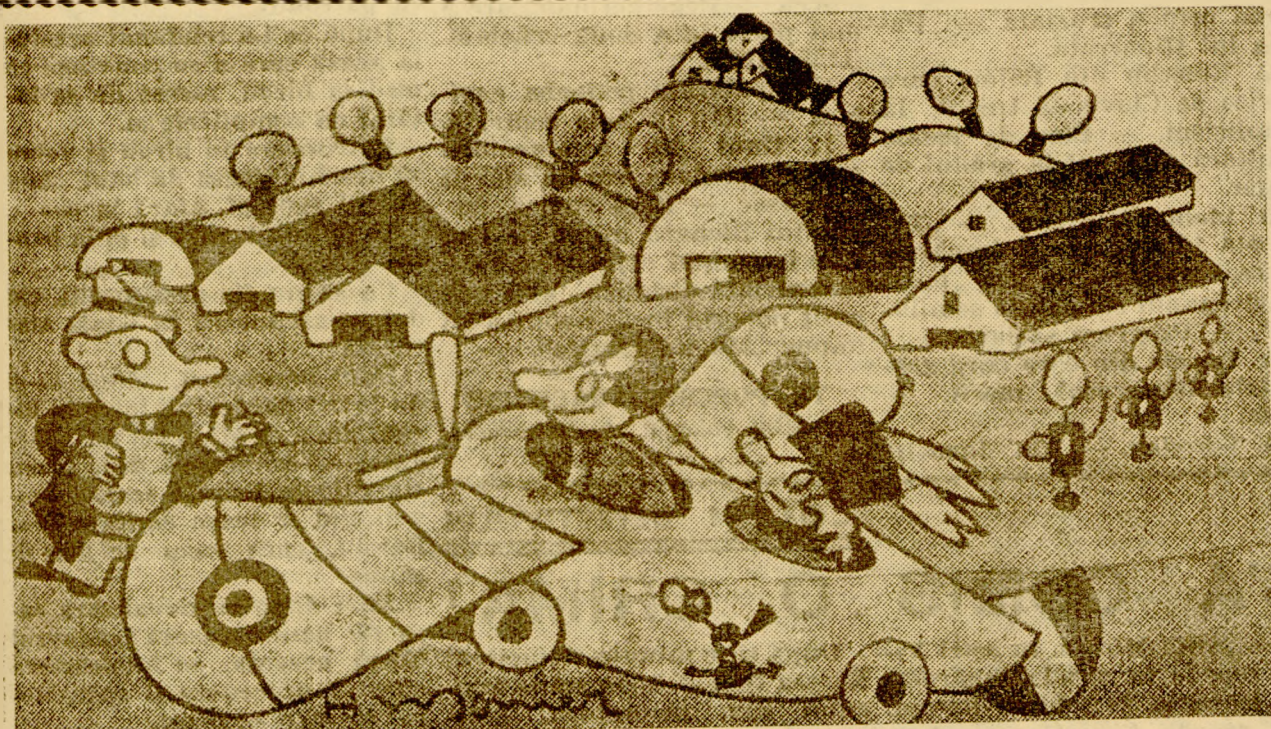
— Bravo! Al doilea pește pe care-l prind!

— De când, de azi dimineață?

— Nu, din 1930.

Victima devotamentului. — Stingeți lumina!

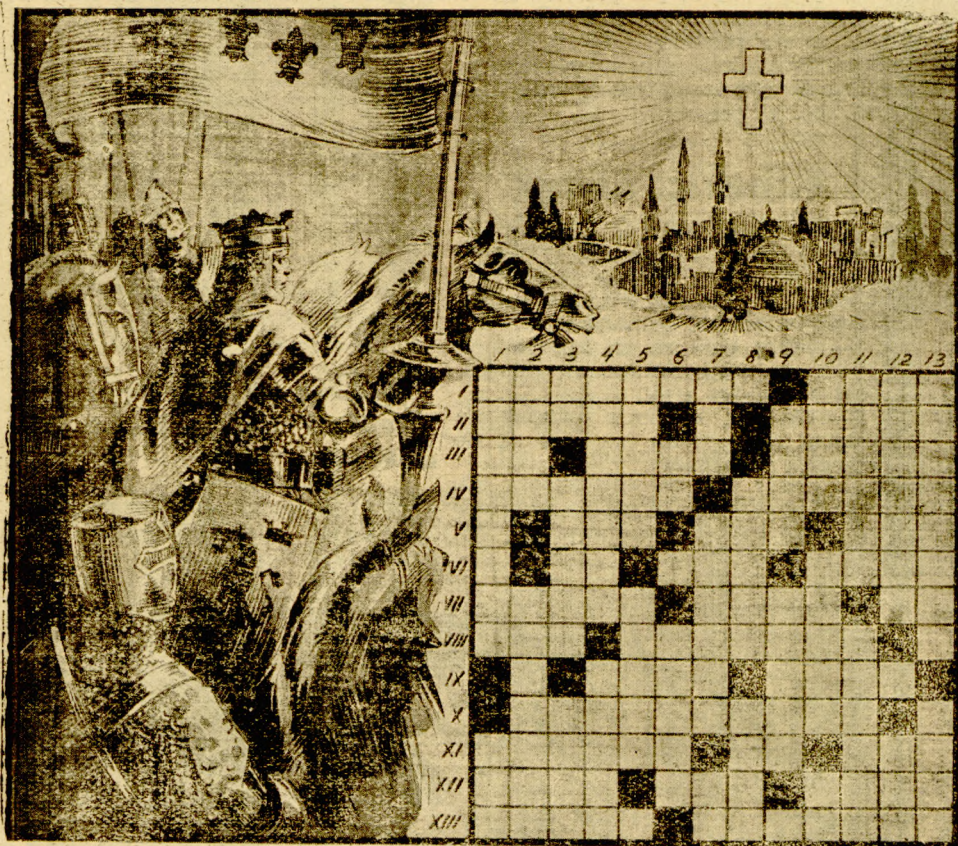

— Cum, d-le, îți iei soacra?

— Da! Incerc recordul de viteză cu încărcătură inutilă.

ORA de DISTRACTII

SUB SEMNUL CRUCII

MOITO:

Pentru a crucii
biriință se miș-
cară râuri, râuri.
Răscolind din pa-
ce adâncă ale
lumii începuturi
Inegri d tot ori-
zontul cu-a lor
zeci mii de
scuturi.

ORIZONTAL: I. Războaiele purtate de creștinii din Europa în sec. XI-XIII, contra orientului musulman, care stăpânea locurile sfinte. Cămașe de sârmă cu care erau îmbrăcați cavalerii.

II. Popor în Nord-Estul Rusiei pe Baltică. — Poreclă dată de Richard Inimă de Leu brațului său trubadur Blondel.

III. Debutul împăratului Emanuel Paleologul. — O fiică în țara Mariannei. — Nume dat lagarului cruciaților

IV. Rege englez curajos și ambițios, eroul cruciadei a Treia (1157-1199). — Lucrăm pământul.

V. Ordinea ceremoniilor unui cult religios. — Numărul total al acestor expediții cu caracter atât de înălțător. — Titlul unui volum de Radu Rosetti.

VI. Notă orientală în gama muzicală. — „...rege saepe... patria semper”. Prima parte din deviza împăratului Ferdinand I al Austriei, deviză ce a aparținut primei cruciate

VII. Localitate celebră în Asia Mică unde Theodor Lascares pune bazele imperiului grec-cesc la 1204. — Amesteca. — Interjecție bovină.

VIII. — Steag turcesc sfâșiat. — Rege al Franței conducătorul cruciadei a 8-a după moartea căreia i s'a dat titulatura de sfânt

IX. Pisci afară — Li lipsește anima acestui sport, altfel ar fi miza la perfecție pește.

X. Împărat bizantin în timpul căruia creștinismul a fost

adoptat ca o credință de stat.

XI. Bombănește. — Creștinii — Prima parte dintr-o capitală americană.

XII. Eșarfă pusă de diacon în timpul serviciului divin. — Pentru el are să fie în curând un mare tîmbălău. — Sabie cu două tăisuri pe care cruciații o purtau în stînga.

XIII. Țară în Asia Mică unde armatele primei cruciate au fost distruse. — Sultanul care cuceri Constantinopolul bătînd armatele cruciaților la Tiberiada.

VERTICAL: 1. Localitate unde Urban al II-lea convoacă un consiliu care decise înființarea primei cruciate. — Patria lui Hipocrate.

2. Episcop din Reims care decise pe Clovis să treacă la catolicism. — Elev de școală militară aspirant la gradul de ofițer.

3. Idem nr. 6 Oriz. — „Tot ce stă în umbră... i, împărați și regi s'adună, să dea piept cu uraganul ridicat de semilună”. — Program școlar.

4. Teicele din care curg grăunțele din coșul morii. — Pleci.

5. Trîndav. — Cu însusiri

rare.

6. Jilav. — Orînduire bise-ricească în timpul cruciatelor.

7. Orașul în care era episcop, propovăduitorul cruciatei a III-a. — Municipiu în Crișana — Corp dur.

8. Zeul oracolelor, fără inimă. — Însemnare sumară.

9. Locuința de tabără a cruciaților. — Apăruți.

10. Oraș ocupat pentru Venețieni de Balduin de Flandra conducătorul cruciatei a patra. — Bună calitate — La revelere.

11. Rege al Ungariei, unul din conducătorii cruciadei a cincea. — Rege german care a luat parte la a doua cruciată. (1138-1152).

12. Spătarăm podoaba capitală. — Râu în Asia centrală.

13. Unul din conducătorii primei cruciade, care a sfârșit prin eșec — Rege englez, fratele lui Richard Inimă de Leu care în timpul când acesta era în cruciată tiraniză atât de mult poporul încât nobilii i-au impus „Magna Charta”.

TR. POPESCU TRACIPONE

(Din volumul „Interviewuri Incrucisate”)

COLȚUL DETECTIVULUI

S'A COMIS O CRIMĂ!

— „Allo! Mircea, tu ești? Vino repede în strada Smârdan 47, la casa de schimb Băloiu. Da, repede. Cercetăm o crimă misterioasă. Te așteptăm.

După zece minute, detectivul Mircea Dan strânge mâna amicului său, inspectorul Gheorghe Gescu.

— Ce s'a întâmplat, șefule?

— „Uite, patronul găsit împușcat în birou”, comunică el în stil telegrafic. Descoperirea făcută de secretară. I-ai interogator.

— „Sunt secretara d-lui Băloiu de vreo doi ani, își începuse depozitia tânăra Leonia. Eri, Sâmbătă când am plecat de la birou, șeful îmi spusese să vii la serviciu Duminică Dimineață spre a scrie niște corespondență urgentă. Inșă, înainte de a veni, trebuia să telefonez acasă la șeful ca să întreb dacă cumva nu se amână pentru Luni trimiterea corespondenței.

În adevăr, azi dimineață i-am telefonat și mi-a spus că amânăm pentru mâine. M'am dus totuși la birou ca să iau o carte pe care o uitasem aseară și pe care voiam s'o citesc azi, ca s'o dau înapoi mâine la bibliotecă de unde am împrumutat-o.

Când am venit la birou, am găsit pe șeful meu întins pe podea cu o rană provocată de un glonte pătruns în inimă. Era mort. Casa de bani era deschisă. Ingrozită, am telefonat la poliție.

Mircea Dan, după ce ascultă cu atenție pe secretara victimei, începuse să cerceteze fiecare colț al încăperii.

Cu ochiul său ager făcuse o descoperire care-l edifică complet.

— Mărturisește că d-ta l-ai ucis pe bancher, se adresează el brusc fetii.

După o jumătate de oră ea mărturisea fapta, povestind cum s'au întâmplat lucrurile.

„Avea un iubit, un ticălos, care o îndemnase să-și jefuiască patronul.

După ce i-a telefonat acestuia acasă spre a se convinge că nu-i la birou, merse de se întâlni cu complicele ei.

Pătrunseră în birou și voiau să deschidă casa de bani, când au auzit zgomot, afară la ușă.

D. Băloiu venise și el la bancă.

Ca să nu fie descoperiți, cei doi se ascunseră în odaia alăturată

Dar bancherul, după ce-și desbracă pardesiul, intră în biroul unde se aflau cei doi spărgători. Văzându-se descoperiți, complicele Leoniei scoase broșningul și trase asupra d-lui Băloiu, care căzu scutit în sânge.

Apoi după ce devalizară casa de bani, traseră cadavrul lângă aceasta, se înțeleseseră cum să procedeze și spărgătorul se făcu nevăzut.

După aceea, fata telefonă poliției.

Chiar fără să vorbească, costumul sever de văduvă și figura uscată arătau că negustoreasa era Spaniolă. Ignacio trebuie să li semănât cu tatăl său. Mic, ager, arăta mândru cu pieptul lui bărbătesc și bratele musculoase.

Concha bălbăi a multumire, vru să se ridice, dar durerea din umăr o ținu pe loc.

— Nu te mișca, fata mea, îi spuse compatriota. Ți-am spălat și ți-am legat rana; glonțul numai te-a sgâriat; mâine vei putea mișca bratul...

Fata se lăsă din nou pe pernă și lacrimile se prelingeau din ochii ei duioși; o siliră să mănânce; ea înghiți mai multe lacrimi decât pâine și răspunse staturilor insistente ale Doamnei Etseto, doar scuturând negativ din cap.

— Nu plânge, ești tânără, liberă, viața ta abia începe...

— Nu, spunea Concha, n'am să uit nici odata ce-am văzut, ce-am suferit noi. Pentru mine totul s'a isprăvit, am pierdut tot.

— De unde ești?

— Sunt născută la Fuentes de Honra. Înțelegeti: Fuentes de Honra.

În ochii ei, în mișcări, în inima pătimașă, apăru mândria. Ea spunea, ea vorbea cu amărăciune, acel nume luminos: „Fântânile onoarei”. Căci, deși incultă, avea o ciudată elocvență, în adevăr spaniolă, gata să unească visul cu realitatea.

— În exterior, spune ea, sunt aporape neatinșă. Dar inima mea seamănă cu biserica în flăcări în care ne-am ascuns câteva zile. Mama a murit în timpul războiului, fratele meu a fost omorât sub ochii mei, logodnicul meu...

Ignacio se întepeni ca să asculte urmarea. Dar Concha nu știa nimic despre logodnicul ei. Putuse să treacă frontiera? Era în Franța? Fusese prins și împuscat în Spania?

— Peste câteva zile, spuse D-na Etseto, se vor putea face cercetări. Speră. Și nu te mai neliniști. Încearcă și dormi.

Fata se lungi iar, dar rămase cu ochii mari deschiși și în ei era același gând, în timp ce gazda lua lampa.

Singura stradă din Biriato, scurtă și povârnită, se sfârșea la un turn pătrat, cu un ceas vechi, acoperit cu olane stricate; între două rânduri de hortenzii albastre, ridicată pe câteva trepte, se afla ușa unei capele: părea că îngeri o susțin.

Din seara când ținu pe Concha în brate, — în mintea lui o ținea mereu, ca pe o durere grea — Ignacio se gândea s'o facă să urce aceste trepte, să o aducă la altarul Fecioarei în fata căruia o altă fiică a Spaniei se căsătorise cu un Etseto. Dar pentru aceasta ar fi trebuit să dispară un soldat.

Ignacio trecu pe lângă clădirea lipită de capelă; acolo se deschidea spre albastrul cerului, o a doua ușă, a cimitirului. Mormintele puține îngrămădeau în jurul bisericii pietrele lor făcute ca niște discuri, după obiceiul basic. Îndrăgostitul tremura la gândul că visează pe morminte.

— Sunt fermecat, mărturisii el într-o zi grozavului, doresc moartea unui străin!...

Totrei Concha începuse iar să nădăjduiască. Nu fusese lăsată să se ducă după vesti, să se amestece printre nenorociiți refugiați. D-na Etseto făcuse demersurile necesare pentru a afla dacă numitul Filippo-Pablo Pastor, originar din Aranjuez, se afla în Franța, în vremea din lagărele în care erau strânși mi-litienii.

Bieteii fete i se întâmplă să tresară deodată, să întoarcă repede capul, ce și cum iar pârâiau împuscăturile la urechile ei. Dar mai adesea, când tinerii din vecinătate nu năvăliseră încă în cafenea, atrași de ochii minunați, de părul negru, de fustele bogate ale celei pe care o numeau între ei „l'Encantadora”, Concha rămânea rezemată în coate pe terasă, cu fata spre tara în care nu se putea întorce.

Într-o după amiază, Ignacio o găsi pe mal, între tîmâioarele înflorite, chiar în locul unde o scosese din apă. Un pescar își lega barca, navelele roscate se uscau la soare și câțiva copii spanioli, încă palizi, se ștenguiau în apele flaviului. Dar Concha privea numai curentul Bidossoa, care ar fi putut s'o ducă atât de repede și fără îndoială că regreta în

inima ei că nu murise.

— Nu trebuie să rămăneți aici, îi spuse Ignacio energie. Hai, ne întoarcem acasă.

Ea îl urmă fără să spună nimic, privind spre muntele apropiat și pădures pe care-l astupa puțin un nor. În ziua aceea era atât de tristă, atât de descurajată, încât el ar fi putut îndrăzni să-i ceară orice, căci o lemea nenorocită nu are putere în fata dragostei. Ea nu se feri când bratul băiatului o atinse ușor în mers; nu-și trase mâna când Ignacio l-o prinse.

— Concha, îi spuse el încet, să știi că nu ești singură în durerea ta, să știi că eu sunt cu tine...

Fata aerobă din cap. Umărul lui Ignacio o atinge. Ea mergea ca în vis. Deodată genunchii i se îndoiră și căzu în iarba din marginea drumului, împreună cu tânărul care îi strângea bratul.

Se simțiră totuși, strânși la atingerea sărutării și rămaseră așa până la ultima rază a soarelui, până în clipa luminoasă în care Pirineii se îmbrăcară în purpură, când o mănăstire albă, îndepărtată, deveni jar, până când norii înflăcărară cerul și dispărură ca niște fulgi.

D-na Etseto îi aștepta în ușa cafenelei.

— Veniți repede, repede! strigă ea fluturând deasupra capului un plic. Concha, logodnicul tău trăeste. El se află la Agde.

Ea căzu în genunchi în piața Bisericeii, iar tovarășul ei parcă înmărmurise. Suspina, cu mâinile la gură:

— Doamne, nu m'ai pedepsit! Doamne, Ți-a fost milă de un nevinovat...

Ignacio aștepta sub umbratul întunecat, prin care pasările intrau să ia firimiturile de pe masă, hotărîrea Conchei. Ea se strecură afară din sala în care stăpâna servea un client întârziat și chemă dragăstos:

— Ignacio...

— Vorbește, tăie el scurt. Ce ai de gând?

— Nu simți că sunt slabă? Na înțelegi că poate te iubesc?

— Atunci?

— Vom pleca. Dacă ași rămâne. (Nu mă întrerupe, nu mă atinge! Sunt a altuia, a unui nenorocit, a unui învins, a unui prizonier. Filippo nu mă mai are decât pe mine. Pot să-l trădez? Locul meu e lângă el. Mă duc să-l înțânesc.

— Unde? Într'un lagăr de internare? Cum vei trăi la Agde?

— Voui munci, spuse ea simplu, voui fi servitoare. Cel puțin Filippo mă va ști lângă el. Aceasta îi va da puterea să aștepte, să sper, că se întoarce într-o zi în țara sa.

— Și eu?

Ea închise gura tânărului.

— Nu-mi spune nimic, nu-mi aminti nimic, lasă-mă cu durerea și cu rusinea mea. Să știi numai că dacă nu i-ai fi fost lăgăduită lui, asi fi vrut să fiu a ta.

Ignacio simtea că e inutil să lupte, că nu convinge niciodată pe fata aceasta încăpătănată, că era dintr-o localitate — Fuentes de Honra — în care onoarea e mai scumpă ca dragostea.

Concha plecă cu o căruță. Luase cu ea haine pentru Filippo, două rochii vechi de ale D-nei Etseto pentru ea, și o prăjitură cu portocale. Ignacio, care plecase de acasă cu o jumătate de oră înainte, aștepta căruța la izghițul fântanei.

Astfel văzu pentru ultima oară în lumina dreaptă a amiezii, pe aceea pe care o pierdea.

„Coboară! Coboară! Voia el să-i strige, simt încă pe buze gustul sărutului tău. Ce datorie vrei să invoc? Nu asculta rlasul mîlei! Plăcerea nu ne înseală niciodată: pe mine mă înbești!”

Dar Concha îl privia cu ochii ei întunecați și duse la buze un deget, cerându-i să tacă.

Căruța trecu. El rămăse până seara cu senzația că o duce din nou în coate, și fantoma era mai grea decât fusese corpul ei adevărat, și se părea că o va duce totdeauna, totdeauna, căci ne oamenii vii care ne părăsesc îi uităm mai greu decât pe morți.

Când luă iar drumul spre Biriato, muntii violeti ce rezemau de cerul ostent, vârga de dungi înflăcărate, și numai apa lui păstra frumusețea rece în ceața parfumată de tamarisc

Pilule alimentare

„Centrul de cercetări pentru tehnica frigului și a uscării”, dela școala superioară tehnică din Berlin, a găsit mijlocul de a fabrica brichete de alimente. Intre altele, s'a reușit, sub o presiune de 300 atmosfere, să se formeze cilindri de făină de grâu care, prin acest tratament, ar dobândi o stabilitate permițând înmagazinarea lor vreme îndelungată.

Comprimând la 200-300 atmosfere țărâte al căror înveliș are un conținut de umiditate de aproximativ 17 la sută, se furnizează morarului mijlocul de-a realiza mari economii de spațiu precum și de saci.

Pentru industria amidonului, se obține o simplificare în procedeele de fabricație prin comprimarea feculei de cartofi, deoarece se efectuează astfel în același timp o deshidratare a amidonului și a pulpei; totuși, sunt încă dificultăți de învins, căci, la o presiune de 200 atmosfere, produsul comprimat trece prin porii cilindrilor. Aceste încercări nu sunt încă complet terminate.

Revolta maimuțelor

La Prater în Viena există o grădină cu, noscută sub denumirea „Paradisul maimuțelor”. În acest loc îngrădit trăesc vreo 50 de animale în captivitate.

Nu de mult au scăpat din colivie câteva maimuțe. După ce s'au bucurat de libertatea lor sărind din copac în copac, cinci dintre ele au acceptat să mănânce banane imbutate cu veronol. Maimuțele au adormit și astfel au fost prinse.

Al șaselea exemplar a dejucat toate stratagemile și și-a păstrat libertatea. Trăia prin copaci Praterului și pe acoperisurile caselor. Într-o zi urmăritorilor lui au reușit să-l abată și să-l închidă, într-o ladă. Maimuța părea leșinată, dar când proprietarul a deschis lada a sărit și a scăpat din nou.

Dela această aventură animalul a devenit furios și mult mai prevăzător. Se călăra pe fațadele caselor, bătea în ferestrele locuitorilor și cerșea să i se dea de mâncare. Dacă nu i se da, se supăra și spargea geamurile. Într-o bucătărie a stricat toată vesela și într'un atelier a rupt mobila și a spart toate ghiveciile cu flori.

Legume artificiale

Profesorul dr. Gencko, dela Universitatea din California și membru al Academiei de științe din Statele-Unite, a comunicat lumii științifice rezultatele experiențelor sale biologice.

Profesorul Gencko a reușit să reproducă în laboratorul său pătlăgele roșii, cartofi și alte legume al căror randament nutritiv e superior celui al legumelor naturale.

Afară de aceasta, timpul de dezvoltare a „incoltirii” e redus cu două treimi iar producția e mai abundentă.

Procedenți profesorului Gencko nu cere terenuri vaste, ci numai niște butoaie umplute cu apă căreia profesorul îi adăugă materii chimice. Rădăcinile sunt atunci cufundate în lichid.

Acest procedeu ar putea da, fiecărei țări, posibilitatea de-a îngrăii ea însăși de trebuințele sale în legume. E singura și reala primordie a acestei invenții deoarece milioane de cultivatori ar fi ruinați.

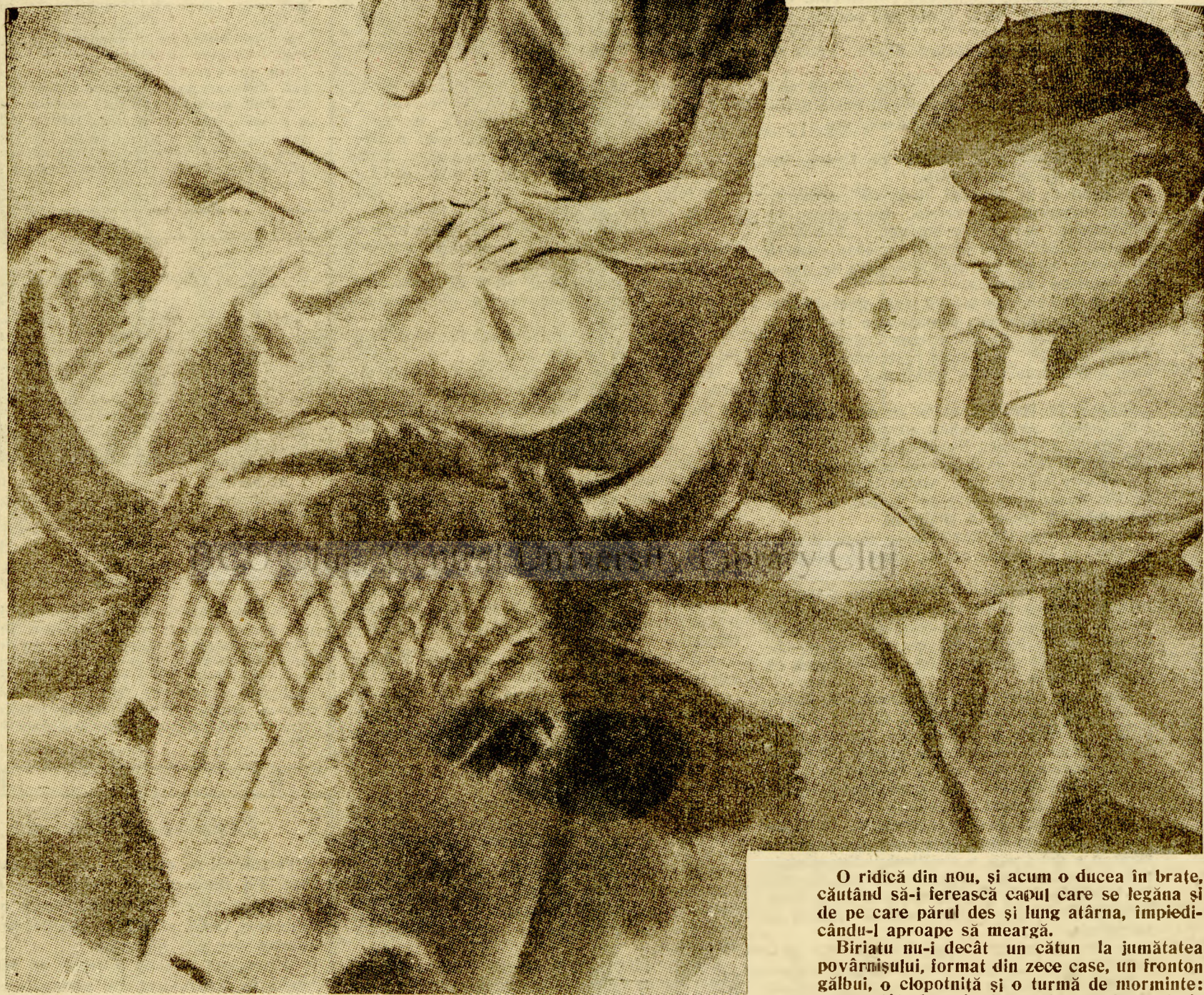
Experiențele practice făcute în California și în Anglia, au confirmat pe deplin rezultatele dobândite de profesorul Gencko.

REFUGIATA

== NOVELĂ INEDITĂ ==

de MICHEL ARNAULD

Impușcăturile încetaseră, însă nimănui nu-i era îngăduit să treacă peste podul din Behobie pentru a se întoarce în Spania: celălalt mal tot mai era păzit de santinelele cu baionete la armă și de vameși călări.

O fată sălbatecă, o gitană, Concha Rodriguez, reușise să treacă Bidassoa înmormot, sub ploaia de gloanțe. Rănită la umăr, palidă, udă leacă și gata să-și piardă cunoștința, ea fu salvată de un tânăr basc, Ignacio Etseto, care o luă în spate, spunându-i :

— Să nu vă fie frică de nimic, vă voi duce la mama mea, la Biriatu. Mama este Spaniolă.

Drumul dela Behobie la Biriatu e lung și anevoios; a trebuit să lase de câteva ori jos sarcina vie.

Munții ascuțiți, cerul nouros, câmpiile povirnite, fluviul care le uda, toate erau încet, încet, învăluite de noapte. Pe partea spaniolă lupta se sfârșise; în lumina roșie a incendiilor se auzeau caii nechezând.

În Franța se revărsa valul fugarilor; ușile abia se deschideau, obloanele erau închise; oamenii se închideau în case căci 2 gloanțe răstăcite omoriseră pe un copil care se juca pe

mal și pe o femeie care-și întindea rufele.

Pe povârnișul muntelui, în fața unei fântâni unde se oprise obosit întâia oară, Ignacio privea cu milă fata leșinată. Pe figura măslinie, ploapele lăsate erau mai negre decât două peceti indoliate. După ce-și mișcase buzele și spusese slab că moare: „Yo me muero”, ea rămăsese întinsă pe colacul fântânei ca o înecată și părul ud îi atârna pe obraz.

Bluza tânărului era udă și mâinile năclăite de sângele pe care-l pierdea fata. Nu îndrăznea să atingă ca să nu-i facă vre-un rău și ca ea să nu se înșele asupra intențiilor lui dacă s'ar trezi în brațele unui necunoscut. Cel puțin o auzea respirând și vedea în umbră, ridicându-se și coborându-se sub un mal-dâr de stofe ude, pieptul chinuit; el singur aproape își pierdea respirația privind-o. Și stătu nehotărît, singur cu ea, lângă jghiabul umed de răsuflarea bivolor, și mâinile lui păreau la vedere ca ale unui criminal.

Dece nu încerca s'o învioreze udându-l fața cu apă? Dece nu se spăla pe mâini de sânge? Mai târziu s'a întrebat și el, și a crezut că fusese fermecat: ce-i mai tare, mai apropiat ca sângele?

O ridică din nou, și acum o ducea în brațe, căutând să-i ferească capul care se legăna și de pe care părul des și lung atârna, împiedicându-l aproape să meargă.

Biriatu nu-i decât un cătun la jumătatea povârnișului, format din zece case, un fronton gălbui, o clopotniță și o turmă de morminte: exact atâta loc cât ține umbra unui om și cât îi trebuie ca să-și acopere oasele.

Mama lui Etseto ținea o cafenea în piețișoara Bisericii, o sală lungă cu o terasă umbrăsoasă, unde lumea venea să mănânce cele mai bune prăjituri cu portocale din toată regiunea.

Concha se trezi într'un pat de lemn negru, la lumina și căldura unui butuc care ardea în cămin. La focul acesta i se uscau hainele. Fusese desbrăcată, fricționată cu alcool înfășată ca un prune într'o pătură, și asupra ei se plecau două fete: mama și fiul.

(Continuare în pag. 15)

**O evocare dramatică
din timpul revoluției
din Spania**